БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 213 (6648)
ОКТЯБРИИН 16
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Арадай гэгээрэлэй түрүүшын ээлжээнэй зорилго

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство һургуулинуудай хэрэглэмжэнүүд тухай, ургажа байгаа үетэнние һургаха ба хүмүүжүүлхэ хэрэгые һайжаруулга тухай үдэр бүри һаналаа табижа байдаг. Манай орон дотор гэгээрэлдэ хэгдэһэг гаргашануud 1940 ондо 22,5 миллиард түхэриг байһанаа 1953 ондо 62,1 миллиард түхэриг хүрэтэр ехэ болоо. Манай орон дотор имагта дайнай хойто гэхэ жэлнүүдтэ һургуулинуудай олон арбаад мянган шэнэ байшангууд баригдаа.

Советскэ Союз дотор бүгэдэниитын уялгата долоон жэлэй һуралсал бэелүүлэгдэжэ байна. Партиин XIX съезд хадаа табадахи табанжэлэй дүүрэтэр республиканууудай столицануудта, республиканска мэдэлэй городуудта, областьнуудай, хизаарнуудай ба томо промышленна центрнүүдтэ долоон жэлэй һуралсалһаа бүгэдэниитын арбан жэлэй һуралсалда оролгые дүүргэхэ гэһэн зорилго табяа. Тэрээнтэй хамта удаадахи табанжэлдэ бусад городуудта ба хүдөө нютагуудта бүгэдэниитын дунда һуралсалые хүсэдөөр бэелүүлхын тула хэрэгтэй условинууд бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Үхибүүдэй ба эдиршүүлэй бүгэдэниитын долоон жэлэй ба арбан жэлэй һуралсал социализмын агуу ехэ туйлалта мүн. Манай орон дотор үргэн ниитэ ажалшад һуралсаха бүрин аргатай байхаһаа гадна, һуралсал хадаа бүгэдэниитын гражданска арюун уялга мүн.

Нютагуудтахи олон партийна организацинууд һургуулинуудай ажал-ябуулгые бүгэдэниитын һуралсал бэелүүлхэ хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ талаар ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Жэшээнь, Воронежско областиин, КПСС-эй Калачеевскэ райком бүгэдэниитын һуралсал тухай хуулиие дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ районой бүхы ниитын хүсые хандуулаа. Энэ бүгэдэниитын һуралсал тухай асуудалнуудаар ганса багшанарай коллективүүд бэшэ, мүн баһа сельскэ Соведүүд, эхин партийна ба комсомольско организацинууд һонирхожо байдаг. Һургуулинуудай дэргэдэ интернадууд байгуулагдаа, һургуулинуудта үхибүүдые зөөжэ абаашалга эмхидхэгдээ. Һургуулинуудай материальна база бэхижүүлэгдээ. Тиимэһээ Калачеевскэ район хэдэн жэлэй туршада үхибүүдые бултыень һуралсалда хабаадуулжа байна.

Үхибүүдые бүгэдыень һуралсуулха талаар энэ жэлдэ Карело-Финскэ ССР-тэ горьтой хүдэлмэри хэгдэбэ. Бүгэдэниитын һуралсал тухай асуудалнууд сельскэ Соведүүдэй сессинүүд дээрэ, партийна эхин организацинуудта зүбшэн хэлсэгдээ. Ехэ бүлэг республиканска хүдэлмэрилэгшэд бүгэдэниитын долоон жэлэй һуралсалые бэелүүлхэ хэрэгтэ бодото туһаламжа үзүүлхын тула районуудта гараһан байна. Мүнөө республикын олонхи районуудта һургуулиин наһанай бүхы үхибүүд һуража байна.

Парти, правительствын анхарал оролдолго гаргаһанай ашаар манай орон доторбүгэдэниитын долоон жэлэй һуралсалые нютаг бүхэндэ хүсэдөөр бэелүүлхын тула хэрэгтэй условинууд байгуулагдаа. Областьнууд ба республиканууд бүхэндэ ехэ олон долоон жэлэй ба дунда һургуулинууд бии. Жэл бүри дээдэ һургуулинуудые дүүргэһэн олон арбан мянган хүнүүд багшанарай зэргэнүүдые нэмээнэ. Гүрэн болбол һургуулиинхидые учебнигүүд болон һуралсалай пособинуудаар хангахын тула угаа ехэ мүнгэн зөөри табина. Ганса энэ жэлдэ 190 миллион хэһэг учебнигүүд хэблэгдэжэ гаргагдаа.

Тиигэбэшье зарим областьнуудта, хизаарнуудта ба республиканууудта бүгэдэниитын долоон жэлэй уялгата һуралсал үшөөл хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байна. Жэшээнь, Башкирска АССР-тэ хэдэн жэлэй туршада һургуулиин наһанай нилээд олон үхибүүд һургуулида оронгүй үлэнэ. Зарим һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд хангалтагүй муу байдалаа гоёожо харуулха гэжэ эрмэлзэн, һургуулида һураха ёһотой үхибүүдые «ехэ наһатай» болоһон гээд тооһоо гаргана. Республика дотор олон һургуулинуудай гэр байшангуудые ондоо эмхи зургаанууд эзэлжэ байна, харин тиихэдэ һургуулинуудта занятинуудынь хоёр — гурбан халаанда үнгэргэгдэнэ. Тус республикын Министрнүүдэй Совет, Гэгээрэлэй министерство эдэ баримтануудые тэсэжэ байна. Пензенскэ ба Кемеровскэ областьнуудай һургуулинуудта бүгэдэниитын долоон жэлэй һуралсал һулаар бэелүүлэгдэжэ байна. Дунда Азиин республиканууудта һуралсалай энэ жэлдэ нилээд олон басагад һуралсалда хабаадуулагдаагүй.

Бүгэдэниитын һуралсалые бэелүүлгэдэ гараһан ехэ дутагдалнууд гол түлэб юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, энэ ехэ ба шухала зорилгые бэелүүлхын түлөө тэмсэл хэдэ хэдэн нютагуудта хүмүүжүүлгын шэнжэтэй, ойлгуулалжын арга методээр бэшэ, харин захиралтын хойрог методээр ябуулагдана. Арадай гэгээрэлэй Астраханска ба Смоленскэ областной таһагууд эдэ хүдэлмэриие албан хойрогоор ябуулна. КПСС-эй Смоленскэ ба Астраханска областной комитедүүд арадай гэгээрэл тухай һаналаа багаар табина. Бүгэдэниитын һуралсалые бэелүүлхэ хүдэлмэридөө эдэнэр үргэн олониитэдэ түшэглэнэгүй. Тиимэһээ эхин партийна ба комсомольско организацинууд, сельсоведүүд, колхозуудай правленинүүд, профсоюзууд арадай гэгээрэлэй бодото зорилгонуудта заримдаа хамааргүй байха юм.

Арадай гэгээрэлэй зарим органууд бүгэдэниитын һуралсалые бэелүүлхэ ябадалые олон ушарта дунда зэргын показательнууд болон процентнүүдээр сэгнэнэ. Дунда зэргын показательнуудые харахад байхадань, һургуулида бүхы үхибүүдые бултыень хабаадуулаагүй тус тус районууд ба һургуулинууд далдалагдан халхалагдана. Партийна органууд хадаа энэ хэрэгтэ иимэ ёһо тэдыгээр хандаха ябадалые тэсэхэ ёһогүй. Һургуулинуудта тон үсөөн үхибүүд ябанагүй гээд һанаагаа амаржа болохогүй. Бүгэдэниитын һуралсал тухай хуули хазагайруулалгагүй байна Бүхы үхибүүдые бултыень һургуулида ябуулха хэрэгтэй

Бүгэдэниитын һуралсал бэелүүлхэ хэрэгые гэгээрэлэй республиканска министерствонүүд хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Олон министерствонүүд нютагуудтахи бодото байдалые мэдэнэгүй, энэ хэрэгые бодотоор эмхидхэнэгүй, һургуулинуудта бүхы үхибүүдые хабаадуулһан тухай партийна органуудта сэг болзор соонь бэшэ, заримдаа буруугаар мэдээсэнэ.

Бүгэдэниитын долоон жэлэй һуралсалые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэл һургуули бүхэндэ һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха зорилготой таһаршагүй холбоотой юм. Хэдэ хэдэн һургуулинуудай муугаар хүдэлмэрилһэнһөө боложо хоёрдохи жэлээ һуугшадай тоо зарим нэгэн газарнуудта олошорбо. Олон областьнуудта хоёрдохи жэлээ үлэһэн үхибүүд һургуулида ябадаггүй үхибүүдэй хахадынь, заримдаа бүри ехэ хубинь болоно. Һургуулинуудта һуралсалай хэрэгэй һайнаар табигдаад байха бүри үхибүүдэй бүгэдэниитын долоон жэлэй һуралсал улам бүри амжалтатайгаар хангагдахэ гэшэ. Бүгэдэниитын һуралсалые бэелүүлхын түлөө арадай гэгээрэлэй органуудай тэмсэл богони болзорой кампани бэшэ, харин үдэр бүриин хүдэлмэри гэшэ, тэрэ хадаа һургуулида һуралсалай ба хүмүүжүүлгын хэрэгые һайжаруулга хангаха зорилготой гэшэ.

Мүнөө ороной манай ехэ олон городуудта бэелүүлэгдэжэ байгаа бүгэдэниитын арбан жэлэй һуралсалда оролго, удаадахи табанжэлдэ хаа хаанагүй иимэ һуралсал бэелүүлхын тула шухала условинуудые бэлэдхэлгэ хадаа һургуулинуудай һуралсалай-материальна базые саашадань бэхижүүлхэ эрилтэ хэнэ. Энэ хадаа нютагай Соведүүдэй үндэһэн шухала хэрэг мүн.

Бүгэдэниитын һуралсалые бэелүүлхын тулада һургуулинуудые барилга тон шухала удхашанартай. Правительство хадаа һургуулинуудай шэнэ гэрнүүдые барилгада жэл бүри угаа ехэ ба улам бүри ехээр һомололго хэнэ. Тиигэбэшье, олон областьнуудта, хизаарнуудта ба республиканууудта һургуулинуудые барилга муугаар ябуулагдана, үгтэһэн мүнгэ зөөли хэрэглэгдэнэгүй, һургуулинуудые ашаглалгада оруулха график таһалдуулагдана. Энэ жэлдэ Грузинска ССР-тэ 23 шэнэ һургуулинууд ашаглалгада үгтэхэ ёһотой байгаа. Теэд эдэ һургуулинуудые барилгада хэгдэһэн һомололтонууд 9 һара соо оройдоо 27 процентээр хэрэглэгдээ. Тэрэшэлэн Орловско, Сахалинска, Костромской областьнуудта, Хабаровска хизаарта һургуулинуудай барилга муугаар эмхидхэгдээ.

РСФСР-эй ба бусад союзна республиканууудай гэр байрын гражданска барилгын министерствонүүд, нютагай Соведүүд һургуулинуудые бариха хэрэгые эмхидхэлгэ эрид һайжаруулха, тэрэнэй шанарые дээшэлүүлхэ ба һургуулиин шэнэ гэрнүүдые тогтоогдоһон болзор соо тушааха ябадал хангаха уялгатай.

Бүгэдэниитын һуралсалые бэелүүлхэ гэшэ гүрэн түрын ехэ удхашанартай хэрэг мүн. Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, партийна, советскэ, комсомольско организацинуудай арюун уялгань юуб гэхэдэ, бүхы үхибүүдые бултыень һуралсалда хабаадуулха ябадал туйлаха, һургуулинуудһаа үхибүүдэй гаража ошохо ябадал болюулха, һургуули бүхэндэ һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанарые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулха хэрэг болоно.

(«Правдын» октябриин 15-най түрүү бэшэг).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Шэнэ больницанууд, поликлиникэнүүд, үхибүүдэй яслинууд

Хоёр мянгаад шахуу больницанууд, нарайлалгын гэрнүүд, поликлиникэнүүд ба эмнэлгын-профилактическа бусад эмхи зургаанууд мүнөө орон доторнай баригдажа байна. СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын Главна Управлениин начальник Г. П. Назаренко ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэ зуураа, иигэжэ мэдээсэбэ:

РСФСР-эй ба бусад союзна республиканууудай, олонхи областной, хизаарнуудай болон республиканска центрнүүдтэ томо томо больницанууд баригдажа байна. Тэрэнэй дунда тусхай терапевтическэ, гинекологическа ба үхибүүдэй олон больницанууд бии юм. Поликлиникэнүүдэй барилга тэрэшэлэн үргэнөөр хэгдэнэ. Туркменскэ ССР-эй столицада гурбан больница, тэрэ тоодо үхибүүдэй нэгэ больница баригдажа байна. Минск, Тбилиси, Рига, Фрунзе, Петрозаводск, Кишинёв, Вильнюс, Караганда городуудта шэнэ байшангууд бодхоогдожо байна.

Хүдөөгэй эмнэлгын-профилактическа эмхи зургаанууд олошоржо, олон шэнэ районно ба участково шэнэ больницанууд, үхибүүдэй яслинууд, нарайлалгын гэрнүүд, поликлиникэнүүд ба медицинскэ пунктнууд байгуулагдана.

Москвада, Ленинскэ хаданууд дээрэ педиатрын бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай байшан баригдажа эхилээ. Москвадахи эндокринологиин институт, Симферополь, Краснодар, Томск ба Ашхабад городуудта медицинскэ институдууд шэнэ байратай болохо.

Мүнөө байгаа больницануудые заһабарилгада миллиард тухай түхэриг гаргашалагдаха юм.

Шэнэ больница, нарайлалгын гэр, эмнэлгын пункт, поликлиникэнүүд ба яслинуудые энэ жэлдэ промышленна министерствонүүд барижа байна. Жэшээлхэдэ, Нүүрһэнэй промышленностиин министерство больничнэ 3000 оротой ба 3600 үхибүүдэй байха байратай яслинуудые барижа байна.

(ТАСС).

Колхозно тосхонуудые радиотой болгоно

МИНУСИНСК. (Красноярска хизаар), октябриин 13. (ТАСС). Мүнөөдэр «Красный октябрь» гэжэ колхоздо радиоузел ашаглалгада оруулагдаба. Энэ хадаа энэ жэлдэ Минусинска райондо баригдаһан колхозно арбадахи радиоузел мүн. «Искра Ленина», Чапаевай нэрэмжэтэ, «Красная Нива» гэжэ колхозууд сентябрьда бүрин радиотой болгогдобо.

Район дотор мүнөө колхозно хорин радиоузел хүдэлмэрилнэ. Колхознигуудай гэрнүүдтэ табигдаһан табан мянга гаран репродукторнууд түрэл Москвагайнгаа хэлэһэн үгые үдэр бүри дамжуулна. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд түрүү дүй дүршэл тухай лекцинүүд ба элидхэлнүүдые радиоузелнуудта микрофоной үмэнэ хэдэг юм.

Партиин уряагаар

Мэргэжэлтэд колхозуудта ба МТС-үүдтэ хүдэлмэрилхэеэ ябана

ЧЕЛЯБИНСК. Деревнидэ хүдэлмэрилхые эльгээгыт гэжэ гүйһан мэдүүлгэнүүд промышленна предприятинуудай ба эмхи зургаануудай инженернүүд, технигүүд, хүдэлмэришэдһөө областиин партийна болон советскэ органуудта орожо үргэлжэлһөөр.

— МТС-тэ трактористаар хүдэлмэрилхыемни эльгээхэ гэжэ партийна организациһаа гүйха һанаатай байнаб, — гэжэ Чебаркульска металлургическа заводой хүдэлмэришэ А. Пантелеев бэшэнэ. — Советскэ Армида алба хэхынгээ урда тээ би хоёр жэл трактористаар хүдэлмэрилөөб. Манай Эхэ ороной хүдөө ажахын хүсэ ехэтэй шэнэ дэбжэлтын хэрэгтэ туһалхые хүсэнэб.

Магнитогорск, Златоуст, Миасс болон бусад городуудай инженернүүд, технигүүд болон хүдэлмэришэдһөө, Урда Уралай хүдэлмэришэдһөө иимэ лэ мэдүүлгэнүүд абтаба. Челябинска областиин МТС-үүд совхозууд ба колхозуудта хүдэлмэрилхые ошохоор хүдөө ажахын 100 гаран мэргэжэлтэд ба урдын 200 шахуу трактористнууд, комбайнернууд ба слесарьнүүд бүридхэгдөө.

ВИЛЬНЮС. Литовско ССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство, районно гүйсэдкомууд МТС-үүд болон колхозуудта хүдэлмэрилхын тула олон зуугаад агрономууд, зоотехнигүүд болон инженернүүдые эльгээбэ. МТС-тэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ 62 мэргэжэлтэд эльгээгдэбэ. Тэрээнһээ гадна, олон арбаад трактористнууд, тракторна бригадануудай бригадирнууд, комбайнернууд, слесарьнүүд, элдэб мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд МТС-үүдтэ хүдэлмэрилхэеэ бусаба.

НИКОЛАЕВ. 200 шахуу механизаторнууд областиин МТС-үүдтэ бусажа ошобо. МТС-үүдтэ ажаллаха хүсэлтэй 84 механизаторнууд, 72 инженернүүд болон механигууд Николаев городой предприятинуудһаа, эмхи зургаануудһаа хүдөө нютагуудта эльгээгдэбэ.

Вознесенскэ районой Белоусовска МТС-тэ өөрынгөө бригадада бусажа ерэһэн Н. Абдуллин намарай пар хахалалгаар халаанайнгаа даалгабариие түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд үлүүлэн дүүргэнэ.

(ТАСС).

Москвагай ажалшадай Октябриин урда тээхи мүрысөөн

Москвагай предприятинуудаар Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөн дэлгэржэ байна. Столицын ажалшад бүгэдэарадай һайндэрые эрхимээр угтахаяа бэлдэнэ.

Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой олон цехүүдэй коллективүүд ажалай вахтада жагсаһан үдэрнүүдтэе үйлэдбэриин ехэ амжалтануудые туйлаба.

Боро шэрэм шудхагшад үдэр бүри түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, хэдэн арбаад мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргана. Хайлуулгын отделенидэ хүдэлдэг мастер Клеминэй халаан үдэртөө 35—40 тонно хайлуулагдаһан шэрэм түсэбһөө гадуур үгэнэ.

Кузнечнэ цехын олон бригаданууд эдэ үдэрнүүдтэ бүтээсэеэ эрид дээшэлүүлбэ. Штамповщик Цаплин хоёр нормо дүүргэжэ, даалгабариһаа гадуур зуу ба бүришье олон поковко шэрээжэ тушаадаг байна. Григорьевой ба Александровай бригаданууд өөһэд хоорондоо мүрысэжэ, нормынгоо ёһоор 360 поковко шэрээжэ гаргаха аад, 540—570-е шэрээнэ.

«Серп и Молот» заводой металлургнууд һайндэрэй урда тээхи үдэрнүүдтэ ажалай шэнэ амжалтануудые туйлана. Булад хайлуулагша Голополосов октябриин 13-да түргэн аргаар хайлуулга хэжэ, графигаа 25 минутаар уридшалан дүүргэбэ. Энэ һара соо хоёрдохи хайлуулга бүхэноо түргэдхэһэн аргаар хэнэ.

Агуу ехэ Октябриин 36-дахи жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө булад хайлуулагшад Гребешков, Искаков гэгшэд мүрысэнэ. Технологиие наринаар сахижа, тэдэнэр металлые болзорһоонь урид хайлуулна.

№ 1 мартеновскэ пеэшэнэй түрүү үйлэдбэрилэгшэд Овчинников, Гусаров, Ерошкин гэгшэд пеэшэнэй заһабарилгын забһарта үшөө 400 хайлуулга хэхэбди гэһэн уялга абаба. Энэ уялгаяа тэдэнэр 140 процент дүүргэбэ.

«Динамо» заводой коллектив Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ оролсожо, арбан һарынгаа түсэбые октябриин 22 болотор дүүргэхэ ба хүдөө ажахыда запасной частьнуудые гаргаха жэлэйнгээ түсэб ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээн гаргаха талаар 10 һарын дээшэлүүлэгдэһэн түсэбые тэрэшэлэн үлүүлэн дүүргэхэбди гэһэн уялга динамовецууд абаба.

Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэл цехүүдтэ, участогуудта ба бригадануудта дэлгэрнэ.

(ТАСС).

Холын Хойто зүгтэ свэщь таригдана

СЫКТЫВКАР, октябриин 13. (ТАСС). Холын Хойто зүгэй Воркутын тепличнэ ажахы үргэдхэгдэнэ. Гурбан жэлэй урда тээ городой теплицэнүүдтэ 34 тонно овощь ургуулагдаһан байгаа. Энэ жэлдэ худалдаа наймаанай организацинууд 142 тонно үлүүтэй овощь теплицэнүүдһээ абаба. 47 тонно үгэрсэ ба томат шахтёрнуудта худалдагдаа. Воркутада түхэреэн жэл соо һонгино худалдагдадаг юм. Зунай сагта 30 тонно редис, салат, укроп ургуулагдажа городой ажалшадта худалдагдаба.

Хүдөө ажахын түрүүшүүл Советскэ Армиин сэрэгшэдтэй уулзаба

Октябриин 9-дэ М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ Советскэ Армиин центральна байшан соо Московско гарнизоной солдадууд, офицернүүд болон генералнууд дүүрэн сугларба. Хүдөө ажахын түрүүшүүл —Московско областиин, Раменскэ районой Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд, РСФСР-эй хүдөө ажахын хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд эндэ, Улаан тугта зал соо Советскэ Армиин сэрэгшэдтэй уулзаба.

РСФСР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министрын орлогшо нүхэр Федин КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолтой сугларагшадые танилсуулба, республикын түрүү колхозуудай хүдэлмэриие харуулһан хэдэн жэшээнүүдые дурдаба.

Московско областиин, Раменскэ районой, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Пузанчиковай хэлэһэн үгые хүнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнаба. Хүдөө ажахын артелиин туйлаһан амжалтанууд тухай тэрэ хөөрэбэ.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой звеньевой нүхэр Катанская, зоотехник нүхэр Киреева ба бусад уулзалгын вечер дээрэ тэрэшэлэн үгэ хэлэбэ.

Вечертэ хабаадагшадта ехэ концерт харуулагдаба.

(ТАСС).

Һонин олзо

БАКУ, октябриин 9. (ТАСС). Сумгаит гэжэ городой захада газарай малталга хэжэ байһан барилгашад зургаан метр гүнзэгыдэ кораблиин бэе олобо. Энэ корабль Каспиин далайн эрьеһээ гурбан зуугаад метрын газарта олдоһон байна. Азербайджанска ССР-эй Наукануудай академиин философи ба түүхын институдай археологууд хүдэлмэришэдэй туһаламжаар энэ кораблиие шэнжэлэн үзэһэн ба кораблида хабаатай юумэнүүдые: хонхо, гал аһаажа буудадаг үхэр буу, блогууд болон бэшэ бэшэ зүйлнүүдые суглуулжа абаһан байна. Зарим юумэнүүдынь тамгатай, гербнүүдтэй бүтээгдэһэн сагынь тэмдэглэгдэһэн байба. Эгээн хожомой дата гэхэдэ —пушка дээрэнь 1834 он гэжэ тэмдэг табигданхай.

Эдэ юумэнүүд хадаа XIX зуун жэлэй эхин хахадта Каспиин далайда оруулагдаһан ородой сэрэгэй флотилиин далбагта онгосонуудай нэгэндэ хамаатай байгаа ёһотой гэжэ научна хүдэлмэрилэгшэд тухайлба. Нэрэнь үшөө элирүүлэгдээгүй энэ онгосо хадаа багсаахада зуун жэлэй саада тээ гэмтэн хосорһон байгаа гэжэ тодорхойлогдобо. Теэд зуун жэлэй саада тээ уһанда шэнгэһэн далайн эрьеһээ хэдэн зуугаад метртэ хуурай газар доро һоо энэ кораблиин олдоһон ушар гансахан түүхэшэдтэ бэшэ, мүн океаниие шэнжэлэгшэдтэ һонирхолтой байна.

Ивановска область. Кинешемскэ районой XVII партсъездын нэрэмжэтэ Чегановска колхоз олон һалбаритай томо ажахы гэшэ. Эндэ 439 толгой эбэртэ бодо мал тоологдоно. Үнгэрһэн жэлдэ тус колхоз 1.200 мянган түхэригэй олзо абаба. Энэ хадаа малай байрануудые олоорнь бариха арга боломжо олгоо. Тоогоороо табадахи артезианска худаг, гахайн фермын дэргэдэ тэжээлэй кухни баригдажа дүүрэхэсэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой үнеэдэй байха шэнэ байра.

ТАСС-эй фотохронико.

Жэл соо 3 мянга гаран тонно овощь ургуулжа шадаха теплично-парниково томо комбинат Новосибирскдэ баригдажа байна. Өөрынгөө техникын талаар тус комбинат орон дотороо эгээн һайнаар түхеэрэгдэһэн комбинадуудай нэгэниинь болохо юм. Комбинадай түрүүшын ээлжээн энэ жэлдэ ашаглагдажа эхилхэнь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай теплицэнүүдэй нэгыень барижа байна. Паада таладань — халаан соогоо хоёр нормо дүүргэдэг электрогагнуурша А. А. Кандауров.

ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна организаци—эрхим шанартай продукци гаргахын түлөө тэмсэлые эмхидхэгшэ

СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин шиидхэбэринүүдые, сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, промышленна предприятинуудта продукциин шанар һайжаруулха тэлаар нүхэр Г. М. Маленковой табиһан зорилгонуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ тухай асуудалда Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой партийна эхин организаци ехэ анхарал табина.

Сессиин шиидхэбэринүүдые болон нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгые заводой бүхы хүдэлмэришэдэй дунда тайлбарилха хэрэгые партийна эхин организаци, тэрэнэй комитет һайнаар эмхидхэнэ. Коммунистнууд, агитаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд агитационно хүдэлмэри ябуулна.

Продукциин шанарые һайжаруулхын тула заводой бүхы резервнүүд ба арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ тухай асуудал заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриин зүблөөнүүд, хүдэлмэришэдэй цеховой суглаанууд дээрэ, тэрэшэлэн бүхы заводой партийна организациин суглаан дээрэ табигдаа.

Парторганизациин үүсхэлээр заводой коллектив машинно-ванна гол цехээ шэнэдхэн түхеэрээ. Шэл отололгын ба хайрсаглалгын цехүүдэй хүдэлмэри бүри һайнаар механизацилагдаа. Энэ хадаа шэл гаргалгые ехэ болгохо, тэрэнэй шанарые һайжаруулха арга боломжо олгоо.

Партийна организаци хадаа үйлэдбэриин новаторнуудай үүсхэлые саг үргэлжэ хүгжөөдэг ба дэмжэдэг, тэрэшэлэн оронойе түрүү заводуудай дүй дүршэлые заводойнгоо цехүүдтэ хэрэглэхын тула оролдолго гаргадаг байна. Шэл хайлуулгын мастер Михаил Иванович Никашов Донбассай шэлэй түрүү предприятинуудта ошожо ерээ. Лисичанска шэлэй заводто новаторнуудай ажалай методүүдтэй танилсажа байха үедөө М. И. Никашов шэл хайлуулдаг пеэшэнгүүдэй горелкэнүүдэй ута формотой байһые ажаглаһан байха юм. Горелкэнүүдэй иимэ байгууламжа пеэшэнэй ашаглагдаха болзорые нилээд һунаадаг, нэгэдэхи сортын шэл ехээр хайлуулан гаргаха арга боломжо олгодог юм. Лисичанска заводой шэл хайлуулагшадай туһаламжаар М. И. Никашов иимэ горелкэ хэрэглэхэ аргануудые һайнаар шудалһан байгаа. Тэрэ бусажа ерээд, эдэ аргануудые өөрынгөө заводто хэрэглэхэ гэжэ шиидэһэн байха юм. Теэд техническэ шалтагаанаар Улан-Удын шэлэй заводто тус шэнэ зүйлые сэхэ хэрэглэхэ аргагүй байшоо. Тиихэдэнь нүхэр Никашов заводой главна инженер нүхэр Н. Е. Продайводатай, ахалагша каменщик нүхэр Переверзовтэй ба машинно-ванна цехын начальник нүхэр Горбутенкотэй хамта шэл хайлуулдаг пеэшэниие үндэһөөрнь нарижуулан һайжаруулһан байна. Шэнэ арга хэрэглэһэнэй ашаар ванна пеэшэнгэй үйлэдбэрилгын хүсэн нилээд дээшэлжэ, шэл гаргалга ехэ болоо.

Шэлэй механизированнэ заводой парторганизациин хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай

Новатор М. И. Никашовой гурбан үнэтэ дурадхал заводой үйлэдбэридэ энэ жэлдэ нэбтэрүүлэгдэжэ, ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлхэ арга олгоо. Нүхэр Никашов өөрынгөө баян дүй дүршэл тухай бусад хүдэлмэришэдтэ дуратайгаар хөөрэжэ үгэдэг юм. Тэрэ удаан саг соо заводто хүдэлмэрилхэ зуураа, хэдэн олон шэл хайлуулагшадые өөрынгөө дүй дүршэлдэ һургаа.

Нэгэдэхи гарай мастер заводой хуушанай хүдэлмэришэн Федор Васильевич Жуковай үүсхэлые партийна организаци хододоо дэмжэжэ, тэрэнэй оруулһан үнэтэ дурадхалнуудые заводой хүдэлмэридэ хэрэглэхэ хэмжээнүүдые абадаг байха юм. Нүхэр Жуков машинно-ванна цехтэхи шэл татан гаргадаг машинын бүтээсые нилээд ехээр дээшэлүүлжэ шадаһан байха юм. Тус машинын холодильнигые тэрэ нарижуулан һайжаруулһан байгаа.

Шэл отологшод Д. Ш. Яптусв болон Серебренниковэй түрүү методүүд отололго-хабсаралгын цехтэ үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ.

Шанар муутай продукци гаргаха баримтануудай үзэгдэбэл, заводой партийна комитет, тэрэнэй секретарь нүхэр Оленчич, тэрэшэлэн заводой дирекци зохихо хэмжээнүүдые түргэнөөр абадаг байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Шанар муутай продукци гаргаһан баримтануудые партийна комитедэй заседани гү, али директорэй дэргэдэ зарлагдаһан үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ хаһа саг соонь зүбшэн хэлсэжэ, шэлэй шанар али болохоор һайжаруулха бодото хэмжээнүүд абтадаг юм. Шанар муутай шэл гаргадаг цехүүдтэ мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые эльгээжэ, дирекци ба партком бодото туһаламжа үзүүлдэг байна.

Продукциин шанар һайжаруулгын түлөө харюусалгые дээшэлүүлхэ зорилгоор заводой цехүүдтэ 8—10 хүнһөө бүридэһэн эрхим шанарай бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Һайн шанартай шэл бүтээн гаргахын түлөө эдэ бригаданууд хоорондоо мүрысэдэг. Дирекци, партийна ба профсоюзна комитедүүд мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь гаргажа, тэрээндэ илаһан, эрхим шанарай продукци гаргадаг бригадада дамжуулгын вымпел, цехтэ — заводой дамжуулгын Улаан туг барюулдаг. Тиихэдээ бүтээһэн продукциин шанар хараада заатагүй абтадаг юм.

Эдэ хэмжээ-ябуулганууд заводой ажал хүдэлмэридэ һайнаар нүлөөлнэ. 9 һарын турша соо завод үйлэдбэриингөө түсэбые 102,5 процент дүүргэһэн байна. Тэрэ тоодо сентябриингаа түсэбые 119 процент дүүргээ. Гансахан сентябрь соо завод 16 вагон һайн шанартай шэл түсэбһөө гадуур үгэһэн байна. Гүрэнэй түсэбэй ёһоор гаргаһан продукциин 55 процентнь нэгэдэхи сортын шэл байха ёһотой аад, 63 процентнь нэгэдэхи сортоор гаргагдаа.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй, шэлэй шанар һайжаруулһанай ашаар тэрэнэй өөрын үнэ горьтойгоор химдаруулагдаа. Хэрбээ үйлэдбэриин-финансова түсэбэй ёһоор хайрсаг шэлэй өөрын үнэ 60 түхэриг 85 мүнгэтэ байхаар хараалагдаһан юм һаа, заводой коллектив сентябрь һара соо хайрсаг шэлэй үные 51 түхэриг 78 мүнгэндэ хүрэтэр химдаруулһан байха юм.

Агуусхэ Октябрьска социалистическэ революциин 36-дахи жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө городой предприятинуудта дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ энэ заводой коллектив үүсхэһэн байна. Мүрысөө үүсхэгшэд абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Октябриин түрүүшын 10 хоногой түсэб 105 процент дүүргэгдээ.

Заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй культурно-ажаһуудалай услови һайжаруулхын тула предприятиин дирекци, партийна ба профсоюзна организацинууд һаналаа табижа байдаг. Найман квартиратай 3 байрын гэрэй барилга энэ жэлдэ дүүргэгдэжэ, ашаглалгада үгтэхэ юм. Зуун хүнэй нэгэн доро эдеэлхэ столово, поликлиникэ ба дунда һургуулиин дүрбэн дабхар типовой гэр ерэхэ жэлдэ баригдаха. Спортивна стадионой барилга удахагүй эхилхэнь. Гадна, байрын хуушан гэрнүүдые капитальнаар заһабарилха хүдэлмэри хэгдэнэ. Заводой бүхы хүдэлмэриие заводой партийна организаци хододоо хинажа байдаг.

Д. Санжимитыпов.

Хүдөө ажахыда МТС-эй үүргые улам дээшэлүүлхэбди

Мухаршэбэрэй аймагай хүдөө ажахын механизаторнуудай зүблөөнһөө

Мухаршэбэр тосхондо аймагай хүдөө ажахын механизаторнуудай суглаан болобо. Суглаанда МТС-үүдэй механизаторнууд болон мэргэжэлтэд, мүн урдань МТС-үүдтэ хүдэлмэрилһэн аад, ондоо хүдэлмэридэ ороһон хүнүүд, тэрэшэлэн Советскэ Армиин албанһаа табигдажа ерэһэн мэргэжэлтэд хабаадалсаа.

Тэдэнэр «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол тушаа КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Цыбиковэй хэһэн элидхэл дуулаа. Элидхэлшэ хадаа МТС-үүдэй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха, колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые механизацилгада тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй табиһан зорилгонууд тухай хэлэбэ. Техникые эгээл бүтээсэтэйгээр хэрэглэжэ, колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые саашадань эрид дэбжээхэ хэрэг хангахын тулада мэргэжэлтэй механизаторска саг үргэлжын кадрнуудые МТС-үүдтэ бии болгохо талаар партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай урда табигдаһан шухала зорилго тухай тогтон хэлэһэн байна.

—Коммунистическэ партиин уряагаар хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ өөһэдынгөө хүсэ шадал, мэргэжэл шадабари үгэхын тулада аймагай МТС-үүдтэ хүдэлмэрилхөөр бусахаяа хүсэгшэдэй мэдүүлгэнүүд КПСС-эй айкомдо, аймагай Соведэй гүйсэдкомдо, МТС-үүдэй дирекцидэ олоор ороно,—гэжэ нүхэр Цыбиков хэлэбэ.

Суглаан дээрэ хамта 16 хүн үгэ хэлээ. МТС-эй директорнүүд нүхэд Л. Цыренов, К. Перевалов, П. Перевалов гэгшэд колхозуудай үйлэдбэриин бүхы хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар түйлагдаһан зарим амжалтанууд тухай тэмдэглэхэ зуураа, МТС-үүдэйнгээ хүдэлмэридэ байһан дутуу дунданууд тухай хэлэһэн байна. Тэрэшэлэн түрүү механизаторнуудай шэн габьяата ажалые тэмдэглэбэ.

Хонхолойн МТС-эй түрүү тракторна бригадын бригадир Крылов үнгэрһэн сезон соо өөрынгөө бригадын хэһэн ажалай дүн тухай хэлээ. Тэрэ бригада тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые бүхы показательнуудаар үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Суулгын МТС-эй тракторист Ласточкин, Гашейн МТС-эй тракторна бригадын бригадир Калашников, Хонхолойн МТС-эй трактористка Ткачева, Гашейн МТС-эй комбайнер Леонов болон бусад түрүү механизаторнууд хүдөө ажахыда гүрэнэй үгэһэн түрүү техникые хайшан гэжэ жолоодоһон, ямар амжалтануудые түйлаһан тухайгаа хөөрэбэд. Нүхэр Ласточкин «ДТ—54» трактораар сезон соо 1649 га газар элдүүрилээ. Тиихэ зуураа 800 үлүүтэй ажалта үдэр оложо, 3000 гаран түхэриг мүнгэ, 150 пүүд таряа абаһан байха юм.

Партиин уряагаар МТС-тэ хүдэлмэрилхээр ошохые хүсэгшэдэй дундаһаа физкультура ба спортын аймагай комитедэй түрүүлэгшэ Фокин, ДОСААФ-эй аймагай комитедэй түрүүлэгшэ, хуушанай комбайнер Васильев, Советскэ Армида алба хээд ерэһэн хуушанай тракторист Киреев гэгшэд үгэ хэлээ.

—КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые уншаад байхадаа,—гэжэ нүхэр Васильев хэлэнэ, —тус тогтоолые угаа ехэ баяртайгаар угтааб. Механизаторай ажал намда ехэ хүндэтэйгөөр һанагдана. Урдань комбайнераар хүдэлмэрилһэн байгааб. Мүнөө тэрэ ажалдаа тэхэрихые хүсэнэб.

«Коммунизм» колхозой правлениин түрүүлэгшэ Ерофеев, Хонхолойн МТС-эй инженер Каштыкин, КПСС-эй айкомой секретарь Миронов гэгшэд үгэ хэлээ. Тэдэнэр хүдөө ажахые хүгжөөхэ ябадалда партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолой туйлай ехэ удхашанартай байһаниие тэмдэглээд, урдань механизатор байһан аад, мүнөө ондоо хүдэлмэридэ ажаллажа байгшадые, мүн Советскэ Армиин зэргэһээ ерэгшэдые МТС-тэ хүдэлмэрилхөөр ошохыень уряалба.

Н. Цыбенов.

АЙМАГУУДАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДҺЭЭ

Тракторист Содбоевой лекци

Залуу коммунист тракторист Дамдин Содбоев «Ленинско-сталинска комсомолой дайшалхы замууд» гэһэн лекци Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой клуб соо уншаба. Нүхэр Содбоевой лекциие колхозой залуушууд ехэ һонирхолтойгоор шагнажа, олон асуудалнуудые асууба.

«Знамя Ленина» газетэһээ, Кяхтын аймаг.

Колхозшигууд авансаар ороохо абана

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гүрэндөө таряа тушааха түсэбөө ба МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натуро-түлэбэреэ сентябриин 20-до сүм дүүргэбэ. Сентябриин 25-да колхоз таряагаа хуряажа дүүргэжэ, мүнөө үрһэеэ хаажа байна.

Һаяхан колхозой правлени ажалта үдэр бүридэнь 2—2 кг. ороохо колхозшигуудтаа авансаар үгэбэ. Зарим колхозшигууд хэдэн зуугаад пүүд ороохо абаба. Жэшээнь, Лазарь Макарович Афанасьевай гэр бүлынхид 240 пүүд, Анфиноген Калистратович Ивановой бүлэ 223 пүүд ороохо авансаар абаба.

«Победа» газетэһээ, Тарбагатайн аймаг.

Жэлэй түсэб дүүргэбэ

Партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолдо харюу болгон, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз гүрэндөө һү тушааха жэлэйнгээ түсэбые 111 процент, ноохо тушааха даалгабаряа 142 процент дүүргэбэ. Тэрэшэлэн Кировэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндөө малажалай продуктнуудые тушааха жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэбэ

«Сталинский путь» газетэһээ, Кабанскын аймаг.

Сэлэнгын МТС-эй трактористка Б. Жамнинова Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ намарай пар хахалха зуураа, халаанайнгаа даалгабариие 170 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: трактористка Б. Жамнинова.

А. Истоминой фото.

СССР-эй орденууд ба медальнуудаар шагнагдаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ ба болбосоруулха хүдэлмэридэ үни удаан сагта хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө Бурмонкоопсоюзай бүлэг хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орденууд ба медальнуудаар шагнаба.

Тэрэ тоодо «Хүндэлэлэй тэмдэгэй» орденоор Бурмонкоопсоюзай бэлэдхэлэй хэрэгые эрхилхэ управлениин товаровед В. Ф. Агафонов, тус управлениин ахалагша бухгалтер А. Г. Тураш, ангай фермын директор П. Т. Зубарев гэгшэд шагнагдаба.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар

Яруунын аймагай гүйсэдкомой культурын таһаг хүдөөгэй клубуудые, библиотекэнүүдые даагшанарай, Культурын байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй хоёр үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Семинарай түрүүшын үдэр СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин ба КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй материалнууд тухай лекцинүүд болобо. Үглөөдэрынь клубна болон библиотечнэ секцинүүдэй занятинууд үнгэргэгдөө .Тус секцинүүдтэ библиотекын хүдэлмэриие хайшан гэжэ эмхидхэхэ тухай, ажалайнгаа түсэб табиха тухай болон бусад асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүд болобо.

Семинарай түгэсхэлдэ клубуудые даагшанар нүхэд Мацуков, Цыдыпов, Кубарков ба Дылыкова гэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай, үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр бэлэдхэжэ байһан тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ.

В. Байбородин.

Комбайнер Бадмаевай бэлэг

Чесанын МТС-эй (Хэжэнгэ) түрүү комбайнер Дансаран Бадмаев Агуусхэ Октябрьска Социалистическэ революциин 36 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтахань. Дээдэ-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилһэн Дансаран Бадмаевай агрегат таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо заахаһиье һаатабаригүйгөөр хүдэлмэрилжэ, абаһан уялгаяа бодотоор бэелүүлээ. Тэрэ хадаа «С—4» комбайнаар сезон соогоо 440 га таряа хадаха түсэбтэй аад, 550 га хадажа, 271 килограмм горючи алмаһан байна.

Нүхэр Бадмаев өөрынгөө бригадын механизаторнуудай дунда агитационно-циитын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулдаг. Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин шиидхэбэринүүд, сесси дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгэ, мүн «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые механизаторнуудта тайлбарилжа байна.

Ц. Базаров.

Худалдаа наймаанай хронико

★ **Городой ажалшадта—овощь.** Һүүлэй үедэ Иволгын аймагай колхозууд городой рынок дээрэ капуста, свёкло ба бусад овощь, Мухаршэбэрэй, Бичурын аймагуудай колхозууд—мяха, гурил, һонгино гэхэ мэтэ зүйлнүүдые элбэг ехээр асаржа городой ажалшадта худалдана.

Казахска ССР-эй Семипалатинска областиин колхозууд арбуз элбэг ехээр асараа.

★ **5 вагон яблока.** Городой худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд һайндэрэй урда тээхи худалдаа наймаанда эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр гаргахань. 10 вагон элдэб зүйлэй тамхин, 5 вагон яблока, 2 вагон кондитерска зүйлнүүд абтахаар хүлеэгдэжэ байна. Мүн «Универмаг» 800 мянган түхэригтэ промышленна эд бараа абаха юм.

Түрүүшүүлэй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэе!

Үүлтэртэ малай фермэдэ

Улан-Удэ Кяхта хоёрые холбоһон заһамал харгын хойто бэедэ Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз оршодог. Тэрэниие тойроод уужам баян бэлшээри нэмжын харагдана.

Колхозой центрын баруун талада үүлтэртэ малай фермэ һуурижанхай. Энэ фермэ 1938 ондо нютагай үүлтэрэй һайжаруулагдаһан метис үнеэдһээ бүридхэгдэһэн байгаа. Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид үүлтэртэ малайнгаа фермые һайн, типовой байратай болгохын түлөө нилээд оролдолго гаргаһан байна. Тэрэнэй ашаар эндэ тугалай ба үнеэдэй типовой байранууд баригдаһан ба электрын гэрэл яларуулагдаһан байха юм.

Эдэ байранууд соо һаруул, сэбэр ба зоотехническэ гурим нарин нигтаар сахигдадаг, үбэлэй үедэ үнеэд байра байрадаа уягдажа, амяар-амяараа кормушканууд сооһоо тэжээл эдидэг.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй гаргаһан «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоолоор зоригжоһон энэ фермын малшад харууһалжа байһан адуу малайнгаа тоо толгойе олошоруулхын ба тэдэнэй ашаг шэмые улам ехэдхэхын түлөө бүхы хабаараа тэмсэнэ. Эндэхи һаалишад социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, һаамхай үнеэн бүриһөө 2000—2300 литр һү һааха гэһэн уялгануудые абаһан байгаа.

Һаалишад үгээе үнэн хэрэг дээрэ бэелүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдон, бага бэшэ амжалтануудые түйлана. Жэшээлхэдэ, республикын түрүү һаалишадай нэгэн Дари Шиндакова байгша оной 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1900 литр һү һаагаад байна. Энэ һаалишан үнеэдэйнгээ шэргэтэр һү һаалгые 2300 литртэ хүргэхэ зорилготой.

Коммунистка Шиндакова үүлтэртэ фермэ дээрэ хүдэлмэрилжэ эхилһээр 5—6 жэл болоо. Тэрэ гэһээр һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ ходо-доо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Һаалишан Дэмбрен Жапова хоридохи жэлээ малажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Үүлтэртэ малай фермэ дээрэ 1943 онһоо хойшо ажаллажа, үнэн сэхэ хэрэгээрээ аймаг соогоо суутай болоо. Нүхэр Жапова малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ эхилһэн сагһаа хойшо жэл бүри ажалай үндэр бүтээсэ түйладаг. Мүнөө жэлэй 8 һара соо 11 үнеэдһээ 1800—1800 литр һү һааба. Жэлэй дүүрэтэр нүхэр Жапова үнеэн бүриһөө үшөө 200 литр һү һаахаар шиидэһэн байна.

Һаалишад нүхэд Шиндакова, Жапова гэгшэдһээ өөһэдынгөө ажалаар заашье гээгдэдэггүй һаалишад эндэ олон. Тэдэнэй тоодо Цыбыкжап Жамбалова, Должон Дылыкова, Цыбыкханда Раднажапова ба бусадые нэрлэхэ хэрэгтэй.

Тус фермын хүдэлмэрилэгшэд үхэр малаа дулаанаар үбэлжүүлхын тулада малайнгаа байрануудые ёһотой һайнаар дулаалһан, заһабарилһан, дезинфекцилһэн ба сагаадаһан байха юм. Мүн малай тон шухала, дулаан дэбисхэр болохо хохир хүсэд хүрэхые бэлэдхэһэн байна.

Намарай нэгэ үглөөгүүр энэ фермэдэ хүрэжэ ерэхэдэмнай үглөөнэй үнеэ һаалга дүүргээд, гэр сооһоо сепараторай хүнхинөөн дуулдажа байгаа һэн. Һаалиин гэр соо байһан фермые даагша нүхэр Чим Раднаева иигэжэ хөөрэбэ:

— Үнеэдэй һү үгэлгые дээшэ лүүлхын тула эгээн түрүүн тэжэ лыень һайнаар буйлуулжа ба элдэ янзын тэжээл холижо, тусхай нор моор эдюулхэ хэрэгтэй. Зарим һаа лишад үнеэнэй гансал түрэһэн хойн тэрэниие һайнаар эдеэлүүлжэ эхи хэ ёһотой гэжэ тон буруугаар ойл годог байна. Тиихэ зуураа, ямар шье нормо, рацион тоодоггүй үнеэндэ бардам тэбэри үбһэ үгөө һаа хэрэг дүүрээ гэжэ бододог. Эн хадаа минии һанахада тон буру байна даа. Үнеэндэ гансал эдю лээд дүүргэхэ бэшэ, үбһэндэ силос корнеплод ба таряанай үлэгдэл, со ломо, михиинэ мэтые холижо, тус хай рацион болгожо эдюулхэ шуха ла. Тиихэдэ үнеэнэй гансал түрэ һэн хойно тэрээниие тэжээжэ эхи хэ бэшэ, харин жэлэй ямаршье үедэ тамир шадалаа бууруулха гүйнь тулада бүхэли жэл соо һай наар эдеэлүүлжэ байха хэрэгтэй. Иимэ шухала зоотехническэ зааба риие дүүргэнгүй байжа, үнеэнэй ехээр һү үгэхыень хүлеэһэнэй дэмы бшуу. Мүн үнеэдые һайн бэлшээри дээрэ адуулха, бэлшээриие хубаа рилан хэрэглэхэ гээшэ тон ехэ уд хашанартай.

Удаань колхозой парторганиза циин секретарь нүхэр Л. О. Дар маевтай хөөрэлдэбэбди:

— Манай колхоз эбэртэ бод мал үсхэбэрилхэ түсэбөө 105 про цент дүүргэнхэй. Нүхэр Раднаева гай хүтэлбэрилдэг үүлтэртэ малай фэрмэ илангаяа һайн показатель нуудые харуулдаг. Энэ фермэд олон жэлдэ малажал дээрэ байһан дүй дүршэл ехэтэй болоһон хүнүүд хүдэлмэрилнэ. Фермын хүдэлмэри лэгшэдые культурнаар хангахын тулада эндэ улаан булан, библио текэ нээгдэнхэй. Тэндэнь колхозни гуудта хэрэгтэй техническэ номууд бии. Радиоприёмник тодхогдонхой, һаяар телефон тодхоогдохо юм. Малнуудһай ехэбшэлэн Тохой гэжэ газарта бэлшэдэг. Тэндэ ногоо ниинь ехэ һайн, хяаг. Энэ фермэд хамтадаа 7 һаалишад, 3 тугалшад хүдэлмэрилнэ. Малажал дээрэх ажал ехэтэй бүхы хүдэлмэринүүдые механизацилха саг балайшье хол бэшэ даа,—гээд Лодой Очирович Дармаев хэлэнэ.

Үдэрэй гэгээн толон Хамар да баанай шобхо оройнуудай саагуур хоргодожо, Загастай нютагай үргэн сагаан талада үдэшын боро хараан болобо. Энэ үедэ хаа хаанагүй электрын лампочканууд ялаб-ялаб гэнэ.

Хүдэлмэриин халуун үдэрые дүүргэһэн һаалишад үдэшын эдеэ лэлгын һүүлээр фермын улаан бу ланда сугларжа, һаяхан гаргагдаһан «Колхозник» гэжэ ханын газетэ уншана. Нүгөө зариманиинь үдэрэйнгөө һонинуудые хөөрэлдэнэ.

Үдэшын 9 час болобо. Эндэхи малшадай агитатор, зоотехник Ханда Цырсторова «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» гэһэн партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор хөөрэлдөө үнгэргэбэ. Малшад агитаторай үнэн үгэнүүдые тон һонирхолтойгоор шагнаад, һанажа, бодожо ябаһан юумэнүүдээ хэлэнэ, ажалайнгаа дутуу дунданнуудые элирүүлэһ хөөрэлдэнэ. Энэ түүхэтэ документээр зэбсэгжэһэн племфермын бүхы хүдэлмэрилэгшэд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, эсэшэгүйгөөр ажаллажа байна.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Техник-осеменаторнууд бэлэдхэгдэбэ

Курумканай аймагта хонидые искусственна аргаар ороондо табиха техник-осеменаторнуудые бэлэдхэхэ курса эмхидхэгдэһэн байгаа. Мүнөө тэрэ курсые 9 хүн дүүргэжэ гараа. Мүн тус курсын дэргэдэ 6 техник-осеменаторнууд инструктаж гараһан байна.

Хонидые намартаа ороондо оруулха кампаниин үедэ аймаг дотор хамта дээрээ искусственна аргаар ороондо табиха 16 пунктнүүд хүдэлмэрилхэ юм.

Дэрээнэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн осеменатор Оширма Ачитуева баранһаа урид пунктаа нээжэ, хонидые ороондо оруулжа захалба.

Л. Дармаин.

Хэжэнгын колхозуудай шэнэ барилганууд

★ **Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз** энэ жэлдэ нүүжэ ерэһэн колхозшигуудта байрын 20 гэр барижа үгэбэ. Мүн колхозой правлениин ба клубай хоёр дабхар байшангууд баригдажа дүүргэгдэхэ болоо.

★ **Сталинай нэрэмжэтэ колхозой** барилгын бригада 2000 толгой хонидой багтаха типовой байра барижа дүүргээд, ашаглалгада оруулба.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Худалдаа наймаанай гурим эбдэнэ“

Закаменай аймпотребсоюзай Шара-Азаргын сельпогой хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай эрилтые хангажа шаданагүй, худалдаа наймаанай гурим эбдэнэ гэжэ дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон бэшэг соо хэлэгдэһэн байгаа.

Бэшэг соо заагдаһан баримтанууд шалгалтаар булта тодоржо, эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээн абтаба. Тус бэшэг аймпотребсоюзай ба Шара-Азаргын сельпогой правлениинүүдэй заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Худалдаа наймаанай гурим эбдэһэнэйнь түлөө тус сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Норбоевто урида шалан һануулагдаба, мүн сельпогой бухгалтер Колесова продавец Зандуева хоёрто шанга выговор сонсохогдобо. Энээн тухай манай редакцида Закаменай аймсоведэй гүйсэдкомһоо мэдээсэбэ.

ХҮДӨӨДЭ КУЛЬТУРНО-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺАЙЖАРУУЛАЯ!

Аймагай библиотекэдэ

Манай ороной хүдөө ажахые эрид ехээр дээшэлүүлхэ тухай шухала зорилгонуудай табигдаад байхада, хүдөөгэй культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай үүргэ нилээд дээшэлээ. Тэдэнэр өөһэдынгөө бүхы ажал-ябуулгаар колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй эрэлхэжэ байгаа эрилтэнүүдые хүсэд түрэнээр хангаха ёһотой.

Энэ үүргэеэ дүүргэхэ хэрэгтэ Тарбагатайн аймагай библиотекэ (даагшань А. Мельникова) зарим нэгэ аймжалтануудые туйлаһан байһан юм. Уншагшадай тооень улам олошоруулхын тулада номуудай выставкэ, литературна вечернүүд ба уншагшадай конференцинүүд олонитын хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэдэг. Үнгэрэгшэ сентябрь һарада тус библиотекэдэ номуудай гурбан выставкэ бэлэдхэгдээ, һүүлшын һонинуудай ветринэ бии болгогдоо. «Победа» артелиин колхознигууд сүлөөтэй сагтаа аймагайнгаа библиотекэдэ орожо, элдэб газетэ, журналнуудые болон уранһайханай литературын номуудые уншадаг байха юм. Жэшээлхэдэ, колхозой түрүү һаалишан А. Чебунина, Тарбагатайн МТС-эй шофёр П. Федоров тэгшэд тус библиотекын эдэбхитэй уншагшад болонхой. Нүхэр Федоров бусад номуудай тоодо Бурят-Монголой уранзохёолшо Хоца Намсараевай «Үүрэй толон» гэжэ романиие ехээр һонирхон уншаһан байна. Энэ ном тухайгаа нүхэр Федоров колхознигуудта хөөрэжэ үгэдэг байха юм.

А. Цыденов.

Тогтоолнууд олоншье һаа, хубилалта болоногүй

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум хадаа манай ороной хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид ехээр хүгжөөхэ, тэрэ зондо хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые, хүнгэн промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эдүүдые элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилхэ тухай тон ехэ программа хараална.

Партиин хараалһан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэнь хүдөөгэй партийна, советскэ органуудта, колхозуудай болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ туһалха гээшэ хүдөөгэй культурно-гэгээрэлэй бүхы эмхи зургаануудай гол зорилго мүн.

Энэ талаар абажа харахада, Баргажанай аймагай Культурын байшан, хүдөөгэй 4 клуб, уншалгын байшан, колхозуудай арбаад клубуд нилээд ехэ хүдэлмэри хэхэ бүрэн арга боломжотой. Гэбэшье, аймгүйсэдкомой культурын таһаг энэ арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Энэ жэлэй ажахын-политическэ кампаниинуудай үедэ культурын таһагай эмхидхэһэн хүнэй составтай агитбригада зөөридөө 4 колхозой полевой станнуудта ябаад лэ аймцентртээ бусаһан байха юм. Тэдэнэр колхознигуудта 7 концерт харуулаа, 4 лекци уншаа, мүн хэдыхэн «дайшалхы хуудаһа» гаргаа.

Аймгүйсэдкомой культурын таһаг хүдөөгэй клубууд болон уншалгын байшангуудай хүдэлмэриие саг үргэлжэ хүтэлбэрилнэгүй. Тиимэһээ Уланай (даагшань Д. Будаев), Баянголой (даагшань Б. Бадмаев) хүдөөгэй клубууд ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгын үелэ ниитэ-политическэ болон культурно-гэгээрэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулаагүй, культурын таһагта тоосоогоо хүргөөгүй байха юм.

Культурын таһагай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай асуудалые аймсоведэй гүйсэдком сесси ба заседани дээрээ энэ жэлэй февраль, август һаранудта зүбшэн хэлсэһэн байха юм. Гэбэшье, эдэ зүбшэн хэлсэлгэнүүд ба шиидхэбэринүүдһээ бодото үрэ гараагүй.

Баргажанай аймагта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хэзээ һайжарха гээшэб?

Г. Ламуев.

Клубай хүдэлмэри муу

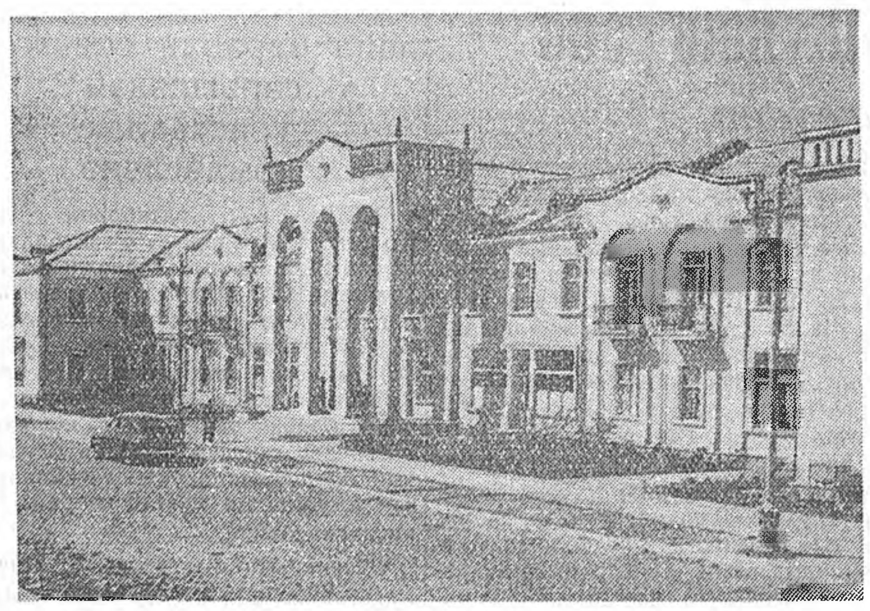
Бичурын аймагай Окино-Ключевской хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Коробенков) колхознигууд ба бусад ажалшадай дунда культурна гэгээрэлэй хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулна. Ажахын-политическэ шухала кампани болохо ургаса хуряалгын ба гүрэндэ таряа тушаалгын үедэ эндэ агитбригада эмхидхэгдээгүй, полевой стан дээгүүр ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаһанууд» гаргагдаагүй.

Тус клубай дэргэдэ энэ сельсоветэй дунда һургуулиин долоон багшанарһаа бүридэһэн хүдөөгэй лекторнүүдэй нэгэдэл бии юм. Зүгөөр СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин ба партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдые тус нэгэдэлэй лекторнүүд олонитын дунда һалбарилан ойлгуулнагүй. Энэ шухала тогтоолнуудай гараһанһаа хойшо удаан саг үнгэрбэшье, тэдэнэй хүсөөр нэгэшье лекци ба элидхэл, хөөрэлдөөнүүд үшөө үнгэргэгдөөгүй байһаниинь гайхалтай. Клубые даагша нүхэр Коробенков энэ хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ уялгатай байһан аад, парти, правительствын эдэ шухала тогтоолнуудые өөрөөшье хүсэд мэдэхэгүй һуужа байха юм.

Клубай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин кружогууд муртэйгөөр хүдэлмэрилнэгүй. Хамаг культурна хүдэлмэринь хаа яахан танца эмхидхэлгээр лэ хизаарлагдана. Тус хүдөөгэй клуб үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр үшөө бэлэдхэгдээдүй. Эндэ заһабарилгын ямаршье хүдэлмэри хэгдээгүйһөө гадна, нэгэшье сусал түлеэн асарагдаагүй.

Өөрынгөө даажа байһан хүдэлмэриие урагшатайгаар ябуулдаггүй аад, нүхэр Коробенков ехэ һанаа амараар, заримдаа бага халамгайшаг алхалжа ябадаг.

А. Мангатханов.

Грузинска ССР. Кутаисска машина бүтээлгын заводой тосхондо культкомбинат нээгдээ. Тэрээндэ кинозал, библиотекэ, уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай заняти хэхэ таһалганууд, столово, магазинууд бии юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: культкомбинадай байшан.

ТАСС-эй фотохронико.

Уоян тосхондо

Хойто-Байгалай аймагай Уоян гэжэ газарта 30-аад оной үедэ бартаа ехэ тайга байһан юм. Эндэ ажаһуудаг ангуушад-эвенкнүүд үбэлэй үедэ саг үргэлжэ агнуури хэжэ ябаһанаа урин дулаан болоходо лэ һуурин газарнуудтаа ерэдэг һэн. Тэндэ ерэхэдээшье гэрэй эзэд магазинһаа шухала хэрэгтэй зүйлнүүдээ абахын тула зорюута суглардаг байгаа.

1929—30 онуудта эндэ 13 гэрнүүд баригдаа һэн. Ангуушадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхын тулада улаан булан баригдаба. Эвенкийскэ арадай ажабайдалые һайжаруулха тухай Советскэ правительство ба Коммунистическэ партиин анхаралай ашаар элдэб хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэжэ эхилээ һэн. 1933 ондо эндэхи ангуушад агнууриин артель эмхидхэжэ, тус артельдээ Михаил Иванович Калининай нэрэ олгоһон байха юм.

Тэрэ сагһаа хойшо 20-оод жэл үнгэрөө. Энэ тосхон танигдашагүй ондоо болошонхой. Калининай нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо эгээн баян колхозуудай нэгэн юм. 1952 ондо колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 18 түхэриг 75 мүнгэн хүртэһэн байха юм. Түрүү колхознигуудай нэгэн Павел Танкиульев өөрынгөө бүлынхидтэй хамта 13670 түхэриг абаа һэн. Урда сагта ой тайга соогуур ганса нэгээрээ агнажа ябаһан эвенкнүүд баян дэлгэр, хүхюун сэнгэлиг ажабайдалтай боложо байна. Тэдэнэй гэрнүүд дотор патефонууд, зөөлэн оронууд, эрхим һайн мебель табяатай байна. 1950 ондо энэ тосхондо радиоузел байгуулагдаа. Колхозник бүхэнэй гэртэ радио оруулагданхай, тэдэнэр республикынгаа столица —Улан-Удэһээ болон бусад городуудһаа элдэб һонирхолтой дамжуулгануудые саг үргэлжэ шагнана.

Мүн энэ тосхондо больница баригданхай. Колхознигуудай үхибүүд интернадта байрлажа, һургуулида һуралсана. Колхозойнгоо клубта тэндэхи залуушуул үдэшэндөө сугларжа, вечернүүдые үнгэргэдэг, элдэб лекци, элидхэлнүүдые шагнадаг байха юм. Уранһайханай самодеятельностиин кружогые комсомолка Тулбуконова хүтэлбэрилдэг. Эндэ элдэб кинокартинанууд мүн лэ харуулагдадаг байха юм.

Аймагай партийно-советскэ организацинууд эвенкнүүдэй байдалые һайжаруулха тухай ехэхэн анхарал хандуулна. Колхознигуудай гэр байрануудые заһабарилхын тулада аймпотребсоюз энэ тосхондо 20 мянган хирпиисэ, 10 тонно известь катераар асараа.

Тус колхозой загаһа барилгын хоёр бригада омуль барихаяа Байгалда гаранхай. Тэдэ бригаданuудые шухала зүйлнүүдээр хангахын тулада колхоз моторно лодко худалдажа абаа. Мүн ондатра агнуурилгада 12 ангуушад-эвенкнүүд, тэрэ тоодо колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Куробтев гаранхай.

Ажалшадай ажабайдалые һайжаруулха тухай парти, правительствын анхаралда харюу болгон, холын Уоян тосхоной ангуушад эдэбхитэй оролдосотойгоор ажаллажа байнад.

Д. Колмаков.

Тобшо һонинууд

Хонидые үүлтэрээрнь илгаба. Курумканай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой хонишод хонин һүрэгөө үүлтэрээрнь ба классааРнь илгажа, дүршэлтэй хонишодто даалгажа үгэбэ.

Колхозой библиотекэ. Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз библиотекэ нээбэ. Библиотекэдэнь 3 мянга гаран номууд тоологдоно.

Студентнэрэй туһаламжа. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай бурят хэлэ ба литературын факультедэй 45 студентнэр Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 10 гаран хоног ажаллажа нилээд туһаламжа үзүүлбэ.

ОГОРОДНО АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЫН ТҮЛӨӨ

Василий БЕЛОБОРОДОВ, Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой огородно бригадын бригадир

Манай ороной хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ огородно ажахын тон ехэ удхашанартай ба мүнөө үедэ энэ һалбариин гээгдэнги байһан тухай нүхэр Н. С. Хрущев партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум дээрэ хэлэһэн элидхэл соогоо онсо зааһан байна. Мүнөө үедэ хартаабха болон овощь үйлэдбэрилгын хэмжээн арад зоной эрилтэнүүдтэ харюусажа шаданагүй, колхозой олзо ехэтэ һалбаринуудай нэгэн болоогүй байна. Тиимэһээ саашадаа огородно ажахые хүгжөөхэ гэһэн зайлашагүй зорилго манай урда табигдана гээшэ.

Би Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой огородно бригадын бригадираар хүдэлмэрилнэб. «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой гүйсэд танилсаад байхадаа манай колхозой огородно ажахы тухай эндэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Манай Яруунада огородно ажахые хүгжөөхэдэ «сагай уларил таарамжагүй» гэлсэдэг байна. Тиимэһээ манай колхоздо ба аймагай бусад олон колхозуудта огородно ажахыда нэн анхарал хандуулагдадаггүй байгаа. Энээнэй тон буруу байһые манай колхозой огороднигуудай хүдэлмэриин энэ жэлэй амжалтанууд тодорхойгоор гэршэлэн харуулаа.

Манай бригада хоёр звеноһоо бүридэнхэй. Энэ жэлдэ 28 гектар газарта хартаабха, 24 гектар турнепс, 5 гектар капуста, 1,5 га морковь ба свёкло, 0,28 гектар һонгино, батун таряа һэмди. Овощной культурануудые һайн үрһөөр рассада ургуулжа таряа һэмди. Тиигээд ургасынгаа хойноһоо харууһалан, буртаг ногооень түүһэн, шоройень обоолһон ба бусад хүдэлмэринүүдые хэһэн байнабди. Хахалалгаһаа бэшэниинь хартаабха болон овощь ургуулха ба хуряаха тула бүхы хүдэлмэринүүдые гараараа үнгэргөөбди. Тиигэбэшье, гектар бүриһөө 60—70 центнер хартаабха, 100 центнер капуста хуряаһан байнабди. Мүн морковиин, свёклын ба һонгиной муу бэшэ ургаса хуряагаабди. Тиигэжэ хартаабха тарилгада хэрэгтэй 600 центнер эрхим шанартай хартаабхын үрһэ хаажа, мүнөө колхознигуудай ажалта үдэртэ нилээд ехэ хартаабха болон овощь хубаагаабди.

Гэбэшье, манай огородно ажахыда тон ехэ дутуу - дунданууд бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Манай ажал хүсэд механизацилагдаагүй, тэрээнһээ боложо, хартаабха ба овощь тарилга, хуряалгын хүдэлмэринүүдые тон удаан саг соо үнгэргэдэг байнабди. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ хартаабха һуулгалгын хүдэлмэриие 5—6 үдэр соо үнгэргэхын орондо аяар 15—16 үдэр соо дүүргээбди. Мүн капуста һуулгалгые 2 үдэр соо дүүргэхэ байһан аад, 8—9 үдэр соо хэһэн байнабди. Тиихэдэ газарта үтэгжүүлгэ хүсэд хэгдэнэгүй, зундаа хартаабха болон овощь уһалалга эмхидхэгдэнэгүй. Мүн парниково раманууд үсөөдэдэг, колхозой правлени хүдэлмэришэнөөр хүсэд хангадаггүй байна. Тиимэһээ хартаабхын ба овощиин үшөөл бага ургаса абанабди. Тиихэдэ малай шэмэтэ тэжээл болохо турнепсын ургаса бүри муу байгаа. 24 гектарай оройдоо 2 гектарынь хуряагдаа, үлдэгшэнь ургаагүй һэн.

Гүрэнэй хүргэһэн угаа ехэ туһаламжые хэрэглэн манай колхозой правлени огородно бригадын хүдэлмэриие эрид һайжаруулжа, огородно ажахыгаа колхозой олзо ехэтэй һалбаринуудай нэгэн болгохын тула хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон, тон ехэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа. Жэшээлхэдэ, 1954 ондо 30 хүнһөө бүридэһэн саг үргэлжын огородно бригада эмхидхэжэ, хартаабха тарилгын талмайе 40 гектар хүрэтэр үргэдхэхэ юм. Тиихэдэ капуста тарилга хоёр дахин ехэ болгогдохо байна. Тиихэдэ манда үгы байһан овощной культурануудые — помидор, үгэрсэ гэхэ мэтые тарихын тула 250 парчиково рама бэлэдхэхэ, хартаабха болон овощиин ургаса уһалхын тула насосно станци бии болгогдохо юм. Мүн аймагай центрын ажалшадые эртын овощь болохо һонгино, салат, редискэ, помидор гэхэ мэтээр хангахын тула 50 квадратна метрын тусхай талмай бии болгогдохо байна. Тиихэдэ намартаа гүнзэгыгөөр хахалагдаһан намарай парые хабар дахин хахалжа хартаабхаяа квадратно-гнездовой аргаар, овощьнуудаа юрын аргаар тарихабди. Ряд хоорондын газарай элдүүрилгэ хэхэбди. Тиихэдээ нэмэлтэ тэжээл болгон, минеральна болон органическа үтэгжүүлгэ оруулхабди. Тэрэнэй тула 50 центнер шубуунай аргал, 150 центнер үнэһэ, 30 тонно адуунай аргал бэлэдхэхэбди. Мүн колхозоймнай правлени 50 центнер минеральна үтэгжүүлгэ худалдажа абаха юм.

Үбэлдөө бригадымнай гэшүүд агрозоотехническэ курсануудта һуралсаха, түрүү огороднигуудай баян дүй дүршэлые шудалха юм. Тиигэжэ бидэнэр дээрэ хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэжэ, ерэхэ жэлдэ гектар бүриһөө 145 центнер хартаабха, 175 центнер капуста, 120 центнер морковь, 110 центнер үгэрсэ, 130 центнер столовын свёкло хуряаха гэһэн социалистическэ уялгануудые абаабди. Агротехникын заабари болон түрүүшүүлэй дүй дүршэлые ажалдаа шадамараар хэрэглэжэ, огородно ажахыгаа зүбөөр эмхидхээд байхадаа, хартаабха болон овощиин бүри үндэр ургаса туйлажа, партиин табиһан зорилгые дүүргэхэмнай лабтай.

Аюулгүйн Соведэй Түрүүлэгшэдэ А. Я. Вышинскиин эльгээһэн бэшэг

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 13. (ТАСС). Аюулгүйн Соведтэхи СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ А. Я. Вышинский октябриин 12-то Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээбэ, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Энэ оной октябриин 8-да Америкын Холбоото Штадуудай ба Англиин правительствонууд Триест тухай асуудалаар мэдүүлгэнүүдые толилбо.

Дурсагдаһан мэдүүлгэтэй дашарамдуулан, Триестын Сүлөөтэ Территориин губернаторые томилхо тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула Аюулгүйн Соведэй заседаниие зарлаха гэжэ г-н түрүүлэгшэ, Таниие гүйнаб. Тус асуудал Аюулгүйн Соведэй зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаһаниинь мэдээжэ.

Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ минии оруулһан резолюциин проектые энээнтэй хамта хүргэхэ золтой байнаб.

Энэ асуудал тушаа Аюулгүйн Соведэй заседаниие зарлаха үдэр тухай намда дары мэдээсэхыетнай гүйнаб».

Резолюциин советскэ проект иигэжэ хэлэнэ:

«1947 оной сентябриин 15-да хүсэндөө ороһон, Италитай баталагдаһан эбэй договор хадаа Триестын Сүлөөтэ Территориие байгуулгада хамаатай талаараа мүнөө хүрэтэр дүүргэгдээгүй, мүн Италитай баталһан эбэй договорой условинуудта зүришэжэ, Триестын район гадаадын сэрэгэй ба далайн-сэрэгэй база хуули бусаар болгогдоо гэһэн баримтые **анхаралдаа абажа;**

Италитай баталһан эбэй договорые эбдэжэ, Триестын Сүлөөтэ Территориие США-гэй ба Великобританиин правительствонуудай хубааһан ябадал гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудта, нэн түрүүн Триестын Сүлөөтэ Территоритой хилэ ниилэдэг оронуудай хоорондохи харилсаануудай зүрилдөөе улам шангадхана, Европын энэ райондо эб найрамдал ба амгалан байдалда аюул тохёолдуулна гэжэ **тэмдэглээд;**

Триестын Сүлөөтэ Территори тушаа Италитай баталагдаһан эбэй договорой дүүргэгдээгүй ушарһаа, тэдэнэй хүн зониинь Триестын Сүлөөтэ Территориин саг үргэлжын статудай хараалһан демократическа эрхэнүүдые эдлэхэ аргагүй байһан ябадалые **хараадаа абажа;**

Италитай баталагдаһан эбэй договор тушаа VI хабсаргалтын 11-дэхи статьягай заабаринуудые, мүн Триестын Сүлөөтэ Территориин губернаторые томилолго тушаа США-гэй, Великобританиин, Франциин ба СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведэй 1946 оной декабриин 12-ой шиидхэбэрине хараадаа абажа, **Аюулгүйн Соведэй тогтоохонь:**

1. Триестын Сүлөөтэ Территориин губернатораар полковник Флюкигерые томилхо;
2. Триестын Сүлөөтэ Территориин саг зуурын ёһо журам тухай дүримые дары хүсэндэнь оруулха;
3. Эбэй договорой условинуудтай зохилдуулан, Триестын Сүлөөтэ Территориин Саг зуурын правительственна Соведые байгуулха;
4. Триестын Сүлөөтэ Территориин саг үргэлжын статудые губернаторай томилогдоһон сагһаа хойшо гурбан һарын болзор соо хүсэндэнь оруулха».

Монгол нүхэдтэеэ уулзаабди

Монгол-советскэ хани барисаанай һара үнгэргэлгэдэ уригдаһан бидэнэр, советскэ делегадууд, Монгол Арадай Республикада байхадаа, һонирхолтой фотоснимок хараабди. Хорёод жэлэй саана абтаһан аад, мүнөө шаралнаһан фотокарточка дээрэ һэеы гэрнүүдээр хүреэлэгдэһэн хэдэн барилгануудай дүрсэ балараар харагдана. Энэ—хуушанай Улан-Батор город болоно.

Мүнөө Монголой столица тон ондоо болонхой. Улад зоной ажаһуудаг, захиргаанай болон культурна эмхи зургаануудай байдаг гоё һайханаар баригдаһан хэдэн зуугаад гэрнүүдые харанабди. Монголой гүрэнэй университет, хэдэн олон һургуулинууд, үйлсэнүүд, гоё һайхан театр, больницанууд, библиотекэнүүд эндэ бии.

Бүхы орониинь өөрынгөө шэнжэ шарайе үндэһөөрнь хубилгажа байна. Промышленна шэнэ шэнэ предприятинууд бодхоогдоно. Тоһо буйлуулха, арһа элдүүрилхэ заводуудые тойрон хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй посёлогууд, гүрэнэй ажахынууд, шахтёрнуудай болон түмэрзамшадай городогууд шэнээр бодхоогдожо байна.

Монгол-советскэ хани барисаанай һара тэндэ бүгэдэарадай айхабтар ехэ һайндэр шэнгеэр үнгэрөө. Советскэ делегадуудые монгол ханинар тон хүндэтэйгөөр угтаа.

Арадай демократиин оронуудта уряалаар ошоходоо советскэ делегацинууд һайн һайхан заншалтай болоо. Тэдэнэр хилын саанахи нүхэдтэйгөө гансал танилсадаг бэшэ, харин өөһэдынгөө эрдэм мэргэжэлэй баян дүй дүршэлые харуулдаг, тэдэнтэй андалдан абалсадаг байна. Манай делегациие толгойлогшо кинорежиссер С. А. Герасимов гэгшэ Монголдо ерэһэнэйнгээ түрүүшын үдэрһөө эхилжэ Монголой киностудиин хүдэлмэрилэгшэдтэй нигта холбоотойгоор хүдэлмэрилһэн байна. Хүдөө ажахын наукануудай доктор, профессор И. М. Кузнецов Монголой малажалай министерствын сотруднигуудтай уулзаа. Һүүлээрнь талада гаража, гүрэнэй ажахын ба малшадай ажабайдалтай танилсаһан байна.

Тиихэдэ би Монголой столицада шэнээр бодхоогдожо байһан барилганууд дээрэ ошожо; шулуун гэрнүүдые барихадаа, советскэ барилгашадай туйлаһан түрүү методтэй Монголой барилгашадые танилсуулһан байгааб. Тэндэхи барилгашадтай удаан саг соо хөөрэлдөөб, барилга хэхэдээ советскэ барилгашадай туйлаһан түрүү методые бодото дээрэнь харуулааб.

Монголой барилгашад намһаа олон юумэнүүдые асуужа, ехээр һонирхоо. Москвада барилгын түргэн аргаар хэгдэдэг тухай, Ленинскэ хаданууд дээрэ бодхоогдоһон Московско университедэй барилга тухай тэдэнэртэ тодорхойгоор хөөрэжэ үгөөб.

Хирпиисэ үйлэдбэрилгэ тухай хөөрэлдөөбди. Хирпиисэнүүдые түргэн методээр галдаха зүүрээ, тэдэнэй шанарые эрид һайжаруулха талаар горьтой амжалта туйлаһан советскэ новаторнууд Дуванов, Мазов гэгшэдэй хүдэлмэриин методтэй Монголой барилгашадые танилсуулааб.

Монголой гүрэнэй университедэй хамтын байрын барилга дээрэ ошожо, табан хүнтэй хамта хүдэлмэрилөөд, хирпиисэ ябталдаг түргэн методые харуулааб. Тиихэдээ Монголой барилгашадтай хамта 20 минутын туршада 2000 хирпиисэ ябталжа, хүн зониие гайхуулһан байнаб.

Хани барисаата энэ ороноһоо манай делегациин мордоходо, Советскэ Союзай бүхы барилгашадта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэхые монгол нүхэд манаие гүйһан байна.

В. Королев, Мосжилстрой трестын каменщик, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, Сталинска шангай лауреат.

Корейн эсэгэ ороной демократическа единэ фронтын ЦК-гэй заседани

ПХЕНЬЯН, октябриин 14. (ТАСС). Корейн эсэгэ ороной демократическа единэ фронтын (ЕДОФ) ЦК-гэй заседани октябриин 12-то болобо.

КНДР-эй министрнүүдэй кабинедэй түрүүлэгшэ Ким Ир Сен СССР-тэ ошоод ерэһэн корейскэ правительственна делегациин хүдэлмэри тухай элидхэлые тус заседани дээрэ хэһэн байна. Өөрынтөө элидхэл соо Ким Ир Сен хадаа Москвада корейскэ правительственна делегациие хүлеэн абахада анхарал оролдолго гаргаһанайнь түлөө КПСС-дэ ба Советскэ правительстводa корейскэ арадай гүн гүнзэгы баяр баясхалангые мэдүүлээ. Ким Ир Сен КНДР-эй правительственна делегациин ба Советскэ правительствын хоорондо болоһон хэлсээнэй ябаса болон дүнгүүд тухай тодорхойгоор хэлэбэ. Ким Ир Сен республика дотор дайнай хойто тээхи үедэ һэргээн бодхоолгын ба барилгын шухала зорилгонууд тухай тэрэшэлэн хэлэһэн байна.

Ким Ир Сенэй элидхэлэй ёһоор заседани резолюци баталан абаа. Ахадуугэй туһаламжын ба анхарал оролдолгын түлөө Советскэ Союзда бүгэдэарадай баяр баясхалан тус резолюци соонь мэдүүлэгдэнэ. Советскэ Союзай туһаламжа республикын промышленностиие ба хүдөө ажахые түргөөр һэргээн бодхоохо найдабари мүн гэжэ тус резолюци соонь хэлэгдэнэ. Советскэ правительствын ба корейскэ правительственна делегациин хоорондохи хэлсээнүүд корейскэ ба советскэ арадуудай хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ, корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ, Дальна Востогто ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал болон аюулгүй байдалые сахихын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ ехэ нэмэри болоно.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн III конгресс

Октябриин 12-ой үдэшын заседани

ВЕНА, октябриин 12. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Конгрессэй нэрэ дээрэ амаршалгын телеграмманууд, посланинууд, бэшэгүүд таһаралтагүйгөөр абтажа байна гэжэ дурадхалнуудай талаар конгрессэй комиссиин түрүүлэгшэ Дюамель мүнөөдэр мэдээсэбэ. Олон зуугаад амаршалганууд абтаа. Тэдэнэр фабриканууд ба заводуудай профсоюзна организацинуудһаа, предприятинуудай үйлэдбэриин соведүүдэй гэшүүдһээ, залуушуулай организацинуудһаа, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй зарим ажал-ябуулагшадһаа ба хүдэлмэригүйшүүлэй бүлэгүүдһээ абтана. 40 оронуудһаа, тэрэ тоодо ВФП-дэ профсоюзна организацинуудайнь ородоггүй оронуудһаа: Англи, Баруун Германи, Канада, Австри, Норвеги, Бразили, Аргентина, Шэнэ Зеланди, Урда Африка ба бусад оронуудһаа амаршалгын телеграмманууд абтаба. Эдэ бэшэгүүдэй авторнууд элдэб янзын мэргэжэлтэй байна. Энэ хандалганууд хадаа профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн III конгрессэй хүдэлмэреэр бүхы оронуудай ажалшадай угаа ехээр һонирхоһон ба анхаралаа хандуулһан тухай тодорхойгоор гэршэлнэ.

Амаршалгын бэшэгүүдые уншаһанай һүүлээр, Болгариин профсоюзуудай центральна соведэй түрүүлэгшэ Тодор Праховта үгэ үгтэнэ. Тэрэ хадаа Болгариин экономическа ба культурна хүгжэлтын талаар болгарска ажалшадай туйлаһан амжалтануудта, социалистическэ шэнэ Болгарие байгуулхын түлөө тэмсэлдэ профсоюзуудай дүүргэдэг үүргэдэ өөрынгөө үгые зорюулна.

Нэгэдэхи табанжэл болзорһоо урид дүүргэгдээ гэжэ Прахов хэлэбэ. Энээнэй ашаар промышленна продукциин валовой хэмжээн 1939 онойхитой сасуулбал 4 дахин ехэ болоо. Хүдөө ажахын гээгдэнги орон байһанаа, Болгари промышленно-аграрна түрүү орон болобо. 1952 ондо национальна доход 53 процентээр ургаа. Манай орондо хүдэлмэригүйдэлгэ байхагүй юм. 1939 онойхитой сасуулхада хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн 38 гаран процентээр ехэ болобо.

1952—1953 ондо правительство сэнгүүдые нилээд ехээр химдаруулаа, энэнь городой болон деревниин хүдэлмэришэдэй бодото салин хүлһэ ба доходуудые ехэ болгобо. Болгариин ажалшадай культурна хэмжээн дээшэлнэ.

Саашаа Прахов эб найрамдалай түлөө Болгариин ажалшадай эдэбхитэй тэмсэл тухай хэлэнэ. Арадай дура хүсэлые бэелүүлэн, Болгариин арадай суглаан эб найрамдалые хамгаалха тухай хуули баталан абаба.

Болгарска арад уласхоорондын арсалдаата бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө тэмсэнэ. Конгрессто хабаадагшад профсоюзуудай бүхэкорейскэ федерациин делегацие толгойлогшо Се Хи На гэгшын трибуна дээрэ гарахадань халуун альгаташалгаар угтаба. Тэрэ хадаа гадаадын боолшолоогшодто эсэргүүгээр корейскэ арадай хэһэн эрэлхэг зоригто тэмсэл тухай, оронии һэргээн байгуулха талаар тэрэнэй гайхамшагта ажал тухай хөөрэнэ.

Корейдэхи эблэрэлгэ хадаа уласхоорондын байдалай түгшүүрилые һуларуулха түрүүшын алхам ба корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэлгын эхи болохо ёһотой гэжэ корейскэ делегат хэлэнэ. Гэхэтэй хамта, Холбоото Штадуудтахи дайша этэгээдүүд эблэрэлгые эбдэхэ һэдэлгэ хэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ тэрэ тэмдэглэнэ. Се Хи На болбол Корейдэ дай һэргээхэ ябадалда шэглүүлэгдэһэн «16 ороной деклараци» гэдэгэй толилогдоһон тухай һануулна.

Дайнда һандаргагдаһан арадайнгаа ажахые түргэнөөр һэргээн бодхоохо агууехэ зорилго мүнөөдэр манай ороной үмэнэ табигдана гэжэ корейскэ делегат хэлэбэ. Энэ зорилго бэелүүлгэдэ корейскэ ажалшадай ба тэдэнэй профсоюзуудай бүхы хүсэниинь шэглүүлэгдэнхэй байна.

Корейн хүдэлмэришэд сүлөөлэлтын дайнай үедэ, мүн дайнай хойто тээ арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтэ корейскэ арадта үзүүлэгдэһэн дэмжэлгэ ба моральна туһаламжые хэзээдэшье мартахагүй юм гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

Корейскэ ажалшад энэ дэмжэлгэ ба туһаламжын түлөө Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын, Польшын, Чехословакиин, Венгриин, Румыниин, Болгариин, Албаниин, Германска Демократическа Республикын, Монголой ба Вьетнамай ажалшадта халуун баясхалан хүргэнэ. Корейскэ ажалшад Корейн хүдэлмэришэдэй ба Франциин, Италиин, Индиин, Япониин, Иранай, Египедэй, Бразилиин, Австриин ба бусад оронуудай хүдэлмэришэдэй хоорондо хани барисаа болон һанал нэгэдэлгэеэ бэхижүүлхые хүсэнэ.

Румыниин ажалшадай түлөөлэгшэ Морару хадаа яаралтайгаар зэбсэгжэлгэдэ эсэргүү, дайнай гуламтануудые усадхахын түлөө, уласхоорондын түгшүүрил һуларуулхын түлөө тэмсэл мүнөө үедэ бүхы дэлхэйн профсоюзуудай гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно гэһэн Луи Сайянай элидхэл соо хэлэгдэһэн заабарие дэмжэжэ үгэ хэлэбэ.

Морару хадаа Баруун Германидахи ремилитаризацилгада эсэргүү, фашизмые дэмжэлгэдэ эсэргүү, тусгаарлабал, США-гэй правительствын ба фашистска алуурша Франкын хоорондо баталагдаһан сэрэгэй хэлсээндэ эсэргүү протест мэдүүлхыень конгрессто дурадхана.

Орон дотор арадай-демократическа байгуулалтын тогтожо байгаа жэлнүүдтэ Румыниин хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай ба интеллигенциин туйлаһан амжалтанууд тухай Морару хэлэнэ.

Тэрэ хадаа ажалшадай нэгэдэлые бэхижүүлхэ талаар ВФП-гэй хүдэлмэриие шангадхаха тухай, олон оронуудай ажалшадай тэмсэлэй дүй дүршэлые андалдан абалсаха тухай, ВФП-гэй хүтэлбэрилхы органуудай ба национальна профсоюзна центрнүүдэй хоорондохи холбоо бэхижүүлхэ тухай хүсэлэнгөө Румыниин ажалшадай делегациин үмэнэһөө мэдүүлнэ.

МДФЖ-гэй түлөөлэгшэ Мари-Клод Вайян-Кутюрье эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерацида ородог 66 ороной 140 миллион эхэнэрнүүдэй үмэнэһөө профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн конгрессые амаршалба.

Хүдэлмэришэ эхэнэрнүүдые, мүн ажалшадай һамгадые гүн ехээр һонирхуулһан асуудалнуудай зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан дээрэһээнь, бидэнэр танай конгрессые халуунаар амаршалнабди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө, демократическа сүлөөнүүдэй түлөө хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлые бүхы хүсөөрөө дэмжэхэ гээшэ эхэнэрнүүдэй организацинуудай уялгань мүн гэжэ тоолонобди. Баруун Германие ремилитаризацилгада эсэргүү, эб найрамдалай түлөө, германска проблемые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө танай тэмсэлые дэмжэнэбди. Эхэнэрнүүд хадаа дайнай политикада эсэргүү, дайнда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ асари ехэ хүсэн болоно. Дэлхэйе империалистнуудай занадаг атомна ба водородно бомбонууд городууд болон заводууд дээрэ унажа, үхэл һандаргалта асархыень тохёолдуулангүй байжа бидэнэр үнэхөөрөө шадахабди. Хүн түрэлтэнэй ухаан бодол ба ажал бүхы оронуудта ажабайдалые һайжаруулха ба культура хүгжөөхэ зорилгонуудта бүрин шэглүүлэгдэһэн байхые бидэнэр таанартал адляар хүсэнэбди.

Пероной тала баригша хүдэлмэришэдэй, коммунистнуудай, радикалнуудай, социалистнуудай ба Аргентинын гол профсоюзуудые түлөөлэгшэ партийнабэшэ хүнүүдэй тус конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадалга юу гэршэлнэб гэхэдэ, тэмсэлэй нэгэдэлые хамгаалагша профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин ба Латинска Америкын ажалшадай конференциин хараа шугам амжалтатай дүнгүүдые асарна гэжэ аргентинскэ делегациин хүтэлбэрилэгшэ Рубенс Искаро мэдүүлнэ.

Аргентинын ажалшадай байдал тухай хэлэхэ зуураа, Рубенс хадаа орон дотор хүдэлмэригүйдэлгын ургалтые, кризисэй бии боложо байһые тэмдэглэбэ. Барилгын промышленностьда хүдэлмэришэдэй 40 процентнь, модо дархалалгын промышленностьда —30 процентнь, хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй дунда—50 процентнь хүдэлмэригүй байна.

Салин хүлһэ дээшэлүүлхын түлөө, ажалай условинуудые һайжаруулхын түлөө ехэ забастовконууд һүүлшын жэлнүүдтэ бүхы орон дотор болобо. Энэ тэмсэлдэ эрэшүүлтэй хамтадаа миллион хахад ажалша эхэнэрнүүд эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Ажалшадай материальна байдалай саг үргэлжын муудалгань олонхи забастовконуудай гол шалтагааниинь болобо.

Искаро хадаа эб найрамдалай түлөө аргентинскэ ажалшадай хэдэг тэмсэл тухай түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Трансваалиин европейскэбэшэ профсоюзуудай соведэй түлөөлэгшэ Поль Джозеф Урда Африкын ажалшадай хүшэр хүндэ байдал тухай хэлэнэ.

Урда Африкын европейскэбэшэ хүдэлмэришэд фашистска ёһо журамай условидо ажаһууна, расова доромжолго энэ журамай үндэһэнүүдэй нэгэниинь юм гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Урда Африкын дарлагдаһан хүдэлмэришэд хүндэ условидо тэмсэлэй зэбсэг бэлэдхэнэ гэжэ Джозеф түгэсхэлдөө мэдүүлбэ. Тэдэнэр өөрынгөө дүй дүршэлһөө гадна, мүн бусад оронуудай хүдэлмэришэдэй һанал нэгэдэлгэһээ хүсэ абана. Тиимэһээ тэдэнэр хүнэй эрхэнүүдэй, сүлөө ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ түшэг тулгуури мүн гэжэ ВФП-е тоолоно, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн III конгресс колониальна ба хахад колониальна арадуудай тэмсэлые шангадхалгада туһалха юм гэжэ этигэнхэй байна.

Тэрэнэй һүүлээр Израилиин профсоюзуудай түлөөлэгшэ Эстер Виленска үгэ хэлэбэ. Израилиин ажалшадай хүндэ байдал тухай, хүдэлмэришэдэй забастовкын тэмсэл тухай хэлэхэ зуураа, тэрэ хадаа хүдэлмэришэ олониитын дура хүсэлдэ зүришэн ВФП-һээ гараха тухай шиидхэбэри абаһанайнь түлөө «Гистадрутын» хүтэлбэрилэгшэдэй хархис олонхидые буруушаан шүүмжэлбэ.

Ажалша еврейнүүдэй ба арабуудай тэмсэлэй нэгэдэл туйлахые уряалаад, Виленска иигэжэ хэлэнэ: өөһэдынгөө аашануудые зогсоожо, манай оронһоо, мүн Дунда Востогһоо американска империалистнуудай тонилхыень эринэбди. Бидэнэр хүсэнэй туһаламжатайгаар бэшэ, харин хэлсээнэй ба эб найрамдалай аргаар бүхы арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхын тулада Израилиин правительствын ба арабска оронуудай правительствонуудай хоорондо сэхэ хэлсээ хэхые эринэбди.

Социализм байгуулгада венгерскэ ажалшадай туйлаһан амжалтанууд тухай хэлэһэн Венгриин профсоюзуудай соведэй түрүүлэгшэ Криштофын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, Французска Гвинейн түмэрзамшадай профсоюзай генеральна секретарь Диоп Адам үгэ абаба. Өөһэдынгөө эрхэнүүдэй түлөө, ажабайдалаа һайжаруулхын түлөө, профсоюзуудай нэгэдэлэй түлөө африканска түмэрзамшадай тэмсэл тухай тэрэ хэлэнэ.

Үдэшын заседаниин түгэсхэлдэ, конгресс мандатна комиссиин элидхэл шагнаба.

Польшын ажалшад наһа бараһан советскэ сэрэгшэдэй дурасхаалые тэмдэглэнэ

ВАРШАВА, октябриин 13. Польско Арадай Республикын ажалшад Польшые сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ наһа бараһан баатарлиг советскэ сэрэгшэдэй дурасхаалые нангинаар тэмдэглэнэ. Советскэ Армида баясхалангай обелиск Краковска воеводствын Олькуш городто баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Энэ обелиск городой олониитын ба дүтэ шадарай деревнинүүдэй ажалшадай мүнгэн зөөреэр баригдаһан байна.

Обелискын нээгдэхэдэ, 6 мянга гаран ажалшад сугларба. Тэрэнэй дэргэдэ олон веногууд табигдаа.

ГДР-эй элитэ ехэ эрдэмтэдтэ хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдоо

БЕРЛИН, октябриин 13. (ТАСС). АДН агентствын дамжуулһанай ёһоор, Германска Демократическа Республикын президент Вильгельм Пик хадаа «Арадай элитэ ехэ эрдэмтэ» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгоһон тухай грамотануудые немецкэ элитэ 3 эрдэмтэд — профессорнууд Т. Бургш, В. Шиллинг, В. Кениг гэгшэдтэ барюулба. Шагнагдаһан хүнүүдые амаршалһан үгэ соогоо Вильгельм Пик немецкэ наукые хүгжөөхэ хэрэгтэ эрдэмтэдэй угаа ехэ габьяатай байһыень тэмдэглэбэ.

Американска тала сэрэгэй пленэйхидэй дунда тайлбарилан танюулха хүдэлмэри эхилхэ ябадалые һаатуулна

ЛОНДОН, октябриин 14. (ТАСС). Рейтер агентствын токийска корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, нейтральна гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн репатриацилгын комисси октябриин 15-да сэрэгэй пленэйхидэй дунда тайлбарилан танюулха хүдэлмэриие хоёр талын ябуулжа эхилхыень уряалаа.

Мүнөөдэр американска тала хадаа комиссиин хараалһанай ёһоор сэрэгэй пленэйхидэй дунда тайлбарилан танюулха хүдэлмэриие октябриин 15-да хэжэ эхилхэгүй юм гэжэ репатриацилгын комиссида мэдүүлбэ.

Сэрэгэй пленэйхидэй дунда тайлбарилан танюулха хүдэлмэри хэхэ тухай корейско-хитадай талын мэдүүлгэ

ПЕКИН, октябриин 14. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ мэдээсэбэ:

Сэрэгэй пленэйхидэй дунда тайлбарилан танюулха хүдэлмэри ябуулхын тула хэгдэһэн бүхы түхеэрэлгэнүүд октябриин 14-дэ бүрин бэлэн болохо юм гэһэн нейтральна гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн репатриацилгын комиссиин мэдээсэлые үсэгэлдэр абаад, корейско-хитадай тала хадаа октябриин 15-да тайлбарилан танюулха хүдэлмэри эхилхэ ябадалые түсэбөө нөөдэр тус комиссида табиба. Демилитаризованно зонын урда талада байгаа Тонжаннида энэ хүдэлмэри эхилхэ байна.

Тайлбарилан танюулха хүдэлмэриие хэхэ бүхы условинуудые байгуулагдаһан болобошье, демилитаризованно зонын хойто талада тайлбарилан танюулха хүдэлмэриие хэзээ хэжэ эхилхэ тухайгаа американска тала үшөө мэдээсэнэгүй.

Уласхоорондын шатарай турнир

ЦЮРИХ, октябриин 13. (ТАСС). Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхэеэ хүсэгшэдэй шатарай турнирай 24-дэхи турта Смыслов Керес хоёрой наадалга шанга тэмсэлтэйгээр үнгэрөө. Смыслов шүүбэ. Геллер Решевскиитэй наадаад, партинь хойшолуулагдаа.

Петросян — Сабо, Тайманов — Штальберг, Найдорф —Эйве гэгшэдэй партинууд хойшолуулагдаа.

Наадагдаһан 22 партинаа 14,5 очкотой Смыслов 24 турай һүүлээр түрүүлжэ ябана.

Үглөөдэр октябриин 14-дэ 25-дахи тур болохо, тэрээндэ Смыслов —Решевский, Геллер—Бронштейн, Котов—Глигорич, Болеславский —Тайманов, Штальберг —Найдорф, Эйве—Петросян, Сабо—Авербах наадаха юм. Керес наадаһаа сүлөө байха.

Футболистнуудай уласхоорондын нүхэр ёһоной уулзалга

Футболистнуудай уласхоорондын нүхэр ёһоной уулзалга октябриин 13-да Москвада «Динамо» гэжэ центральна стадион дээрэ болобо. Москвагай «Спартак» гэжэ спортивна обществын команда «Рапид» гэжэ мэдээжэ австрийска командатай наадаба.

... Стадион дээрэ хүгжэм ханхинана. Маршын аялган доро футболистнууд поли дээрэ гараба. СССР-эй футбольно секциин түрүүлэгшэ В. Гранаткин ба австрийска командын хүтэлбэрилэгшэ доктор Г. Ланг гэгшэд тэдээндэ хандан амаршалгын үгэ хэлэбэ. Австриин ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүд наадагдаба. Московско футболистнууд айлшадтаа баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Энэ мүрысөөн спартаковецуудай добтолгоор эхилбэ. Табахан минута үнгэрөөд байхада, австрийска футболистнуудай воротагай сеткэ руу түрүүшын бүмбэгэ сохигдожо ороо. Тэмсэл хурсадана. Гэбэшье, спартаковецууд булюу байдалтай хэб[...] [...]лэбэ. Мүрысөөнэй түрүүшын [...] дай дундуур москвагайхидай [...] логшо Парамонов ворота руунь [...] бэгэ сохижо оруулаа, тоо 2:0 [...] бо. Хэдэхэн минута үнгэрөөд [...] да, «Спартак» командын [...] Симонянай эльгээһэн бүмбэгые [...] тан абажа, Парамонов тэр[...] толгойгоороо сохёод, айлшадай [...] рота руу оруулба. Тоо 3:0 бол[...]

Забһарлалга хүрэтэр дүнгүүд [...] билаагүй.

Мүрысөөнэй хоёрдохи хаха[...] 20-дохи минутада «Спартак» ко[...] дын капитан Симонян «Рапи[...] командын хоёр үмөөрэгшэдые [...] вратарие тойрон гаража, авст[...] ска командын ворота руунь д[...] дэхи бүмбэгэ оруулаа.

Энэ мүрысөөн Москвагай «С[...] так» командын илалтаар 4:0 [...] тойгоор дүүрэө.

(ТАСС)

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын үсэгэлдэрэй номерой «Хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө хүсэтэ мүрысөө дэлгэрүүлэе!» гэһэн түрүү бэшэгэй нэгэдэхи колонкын дээрэһээ долоодохи абзацай 6, 7, 8 ба 9-дэхи мүрнүүдые иигэжэ уншахые гуйгдана: «... 1000 гектарта зелёнко тарижа, г[...] бүриһөөнь 40 центнерһээ бага [...] ургаса абаха...».

Редакторай орло[...]
Д. Л. ЛОБСАНО[...]

ГҮРЭНЭЙ ДОТООДЫН 3 ПРОЦЕНТНЭ ШҮҮБЭРИТЭ УРЬҺАЛАМЖА

1953 оной сентябриин 30-да Москва городто болоһо[н] шүүбэринүүдэй 6-дахи нэмэлтэ тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы табан разрядуудта серинүүд ба облигацину[...] удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл.

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
000809	1—50	1 000	026660	1—50	1 000	050034	43*)	5 000	072028	23*)
001409	42*)	10 000	026891	41*)	10 000	051518	25*)	5 000	072513	20*)
001920	1—50	1 000	027266	1—50	400	051534	39*)	5 000	072592	26*)
003047	1—50	400	027584	14*)	50 000	052480	20*)	5 000	073175	1—50
004107	11*)	10 000	027935	46*)	10 000	053049	43*)	5 000	074388	01*)
004319	1—50	400	028625	10*)	5 000	053514	1—50	400	075435	1—50
004606	42*)	5 000	028744	16*)	5 000	054930	1—50	400	075528	26*)
005168	1—50	1 000	028891	02*)	10 000	055019	1—50	400	077728	34*)
005830	1—50	400	029090	44*)	10 000	055319	1—50	1 000	080394	02*)
006286	35*)	5 000	029254	1—50	400	055637	1—50	400	080653	1—50
007464	35*)	5 000	029417	1—50	400	056116	10*)	5 000	080712	1—50
007688	1—50	400	030614	26*)	5 000	057867	1—50	1 000	081656	1—50
008126	29*)	5 000	032007	38*)	5 000	057912	13*)	5 000	081849	26*)
009247	50*)	10 000	032354	27*)	5 000	057913	42*)	10 000	081918	1—50
009470	1—50	400	033987	12*)	5 000	058106	34*)	5 000	082475	21*)
009686	45*)	5 000	034543	17*)	5 000	058808	24*)	5 000	082496	45*)
009853	1—50	400	034920	26*)	5 000	059364	1—50	1 000	082790	03*)
010118	23*)	5 000	038098	1—50	400	059610	44*)	5 000	083085	28*)
011665	22*)	5 000	038204	50*)	5 000	059973	25*)	25 000	083326	19*)
012421	02*)	5 000	038219	13*)	10 000	060010	26*)	10 000	083896	33*)
013170	1—50	400	039690	1—50	400	060942	1—50	400	084183	36*)
014048	1—50	1 000	040406	1—50	400	061111	1—50	400	085468	22*)
014167	36*)	5 000	040478	30*)	5 000	061535	1—50	1 000	085793	26*)
014279	06*)	10 000	040869	1—50	400	062089	32*)	5 000	085890	1—50
014283	16*)	5 000	041332	14*)	5 000	062186	35*)	5 000	086715	15*)
015037	14*)	5 000	041467	15*)	5 000	062246	34*)	5 000	087117	1—50
016506	30*)	5 000	041478	43*)	5 000	062291	1—50	400	087636	25*)
018260	1—50	400	041730	22*)	5 000	062333	14*)	5 000	087816	1—50
018501	02*)	5 000	041909	15*)	5 000	062687	39*)	5 000	087899	20*)
019102	35*)	5 000	042764	1—50	400	062793	1—50	400	089084	1—50
020242	23*)	10 000	043642	35*)	5 000	063205	1—50	400	091007	1—50
020624	44*)	5 000	043680	1—50	400	064843	33*)	5 000	092162	39*)
020734	13*)	10 000	044183	16*)	5 000	065221	11*)	5 000	092383	24*)
021082	03*)	25 000	044619	32*)	5 000	065501	25*)	10 000	094045	1—50
021826	1—50	400	045379	1—50	1 000	065632	1—50	400	094822	1—50
022015	16*)	5 000	045649	42*)	5 000	067147	42*)	5 000	095771	49*)
022071	20*)	5 000	046152	12*)	5 000	067236	08*)	5 000	096435	12*)
022714	06*)	5 000	046153	1—50	400	068523	32*)	5 000	096624	1—50
023432	1—50	400	046461	32*)	10 000	069761	39*)	5 000	096687	04*)
025177	1—50	1 000	046571	05*)	5 000	071412	01*)	5 000	097360	42*)
025442	13*)	5 000	047242	05*)	5 000	071801	1—50	400	098944	1—50
026022	1—50	1 000	047602	36*)	10 000	071951	16*)	5 000	099383	21*)
026161	25*)	5 000	048711	26*)	10 000					

*) Энэ серин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 400 түх[...] шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин түрүүлэгшэ—Москва го[...] ажалшадай депутадуудай Куйбышевска районно Соведэй гүйсэдхэхэ коми[...] түрүүлэгшэ
Н. А. СТЕ[...]

Комиссиин харюусалгата секретарь *М. А. СМИРН[...]*

Корейн ба Советскэ Союзай арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан

ПХЕНЬЯН, октябриин 13. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ба СССР-эй хоорондо дипломатическа харилсаануудай тогтооһоор табан жэлэй ойе корейскэ олониитэ мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна.

Бүхы газетэнүүд энэ үдэртэ зорюулагдаһан материалнуудые толилно.

«Нодон Синмун» газетэ редакционно статья соогоо иигэжэ бэшэнэ: Советскэ Союзай ба манай ороной хоорондо дипломатическа харилсаануудые байгуулга хадаа бусад гүрэнүүдэй суверенитет ба тэгшэ эрхые хүндэлэлгын идейнүүдээр, бага оронуудта һайн һанаатайгаар туһалалгын идейнүүдээр нэбтэрһэн советскэ гадаадын политикые тодорхойгоор харуулаа. КНДР-эй ба СССР-эй хоорондохи харилсаанууд бүрин адли тэгшэ эрхэтэй ба али аляанда ашаг туһатай байха ябадал дээрэ үндэһэлэгдэһэн болото хани харилсаанай элитэ жэшээ болоно.

Корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө Советскэ Союзай эрид шанга тэмсэлые газетэ тэмдэглэнэ.

«Корейн ба СССР-эй арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг соогоо, «Минчжу Чосон» газетэ иигэжэ бэшэнэ: агуухэ Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаануудай тогтооһоор табан жэлэй ойе тэмдэглэн, корейскэ арад советскэ арадтай хани барисаагаа улам бэхижүүлхээр эрид шиидхэжэ байна.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора— 7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00653.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.